

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın Kararı Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-143 (Devralma)
Karar Sayısı : 06-64/882-254
Karar Tarihi : 15.9.2006

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: Hasan Hüseyin ÜNLÜ, İsmail Yücel ARDIÇ, Metin PEKTAŞ,
Cumhur Atalay HATİPOĞLU

20 **C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR

: - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Caddesi No:80 06600 Kurtuluş/Ankara

- Ordu Yardımlaşma Kurumu
Ziya Gökalp Caddesi No: 64 06600 Kurtuluş/Ankara

30

- Ereğli Ortak Girişim Grubu
Kibar Holding A.Ş. (Lider Ortak)
Tersane Cad. Bakır Sok. No:19 Assan Han
34420 Karaköy/İstanbul

- Novolipetsk Open Joint Stock Company Novolipetsk Iron and
Steel Corporation
2, Metallurgov sq., Lipetsk 398040 RUSYA

40

E. DOSYA KONUSU: Rekabet Kurulu'nun, 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı kararına karşı, Danıştay 13. Dairesi'nin verdiği "Yürütmeyi Durdurma Kararı" üzerine Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %46,12 oranında hissesi ile Kalkınma Bankası kontrolünde bulunan %3,81 oranında hissesinin özelleştirme yoluyla devredilmesi işleminin yeniden değerlendirilmesi.

50

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.7.2004 tarih ve 4104 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın ön bildiriminde, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %46.12 oranındaki hisselerinin satışına ilişkin olarak, 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 27.8.2004 tarih, 3265 sayılı Mesleki Daire görüşü ile 9.9.2004 tarih, 4969 sayı ile intikal eden Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın görüşleri dikkate alınarak, 21.9.2004 tarih ve 04-61 sayılı karar ile konuya ilişkin Rekabet Kurulu Görüşü oluşturulmuş ve 22.9.2004 tarih, 662 sayı ile anılan İdare'ye bildirilmiştir.

60 Kurum kayıtlarına 6.10.2005 tarih, 7013 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın izin başvurusu üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 17.11.2005 tarih, 2005-1-143/ÖN-05-HHÜ sayılı sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 21.11.2005 tarih, REK.0.05.00.00-120/222 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-79 sayılı toplantıda görüşülerek karara bağlanmıştır.

70 Rekabet Kurulu'nun, 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı bu kararına karşı, Danıştay 13.Dairesi'nin verdiği 17.4.2006 tarih ve 2006/681 E. Sayılı "Yürütmeyi Durdurma Kararı" ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 13.7.2006 tarih ve 2006/742 E. sayılı Kurumumuz itirazının reddine ilişkin kararı dikkate alınmak suretiyle, 14.9.2006 tarihinde yapılan ilk oylama ve 4054 sayılı Kanun'un 51 maddesi uyarınca 15.9.2006 tarihinde yapılan ikinci oylama ile karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

Özelleştirme kapsamında olan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin sermayesinde yer alan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %46.12'lik ve Kalkınma Bankası kontrolündeki %3,81'lik payın "Blok Satış" yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak Erdemir'in;

80 1. Ordu Yardımlaşma Kurumu tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir hakim durumun yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağı,

2. Ereğli Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması işleminin;

90 a. Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmadığı, ortak kontrolün sağlanmadığı ve ilgili pazarlarda neden olacağı koordinasyon nedeniyle rekabeti sınırlandırıcı etkilerinin bulunduğu, bu nedenle 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan izin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" başlıklı 2'nci maddesinin "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)" şeklindeki (c) bendi çerçevesinde bir ortak girişim olmadığına, bu nedenle başvuru konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi kapsamında bir birleşme veya devralma değil, 4'üncü maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği anlaşması olduğu,

100 b. Bildirim formunda yer alan talep doğrultusunda yapılan menfi tespit ve muafiyet incelemesi neticesinde, 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında rekabeti

sınırlayıcı etkileri bulunmasından dolayı söz konusu ortak girişime menfi tespit verilemeyeceği,

c. Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5'inci maddesinde yer alan muafiyet şartlarını taşınamaması nedeniyle, söz konusu ortak girişime muafiyet tanınamayacağı,

110 3. OJSC Novolipetsk Steel tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir hakim durumun yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağı,

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Demir Çelik Sektörüne İlişkin Genel Bilgiler

H.1.1. Dünya Demir Çelik Sektörü

120 Demir çelik sektörü inşaat, otomotiv, makina, gemi yapımı, demiryolları, madencilik, kimya endüstrisi, beyaz eşya, ambalaj gibi hemen hemen tüm sanayi dallarına ara ürün sağlamaktadır.

Dünya çelik ürünleri üretim ve tüketim rakamları incelendiğinde yaklaşık yarısının Çin, Japonya, ABD ve Rusya tarafından gerçekleştirildiği, Çin, ABD, İtalya ve İspanya'nın net ithalatçı, Japonya, Rusya, Almanya, Brezilya ve Fransa'nın ise net ihracatçı ülkeler oldukları görülmüştür. 2003 yılında Türkiye, dünya nihai çelik üretiminde 18.3 ton/yıl ile %2, tüketiminde ise 13.2 ton/yıl ile %1.5 civarında pazar payına sahiptir.

130 Dünya çelik üretim ve tüketiminden bölgelerin aldığı pay incelendiğinde AB, NAFTA, BDT ülkeleri ve Japonya gibi çelik üretim ve tüketiminin önemli bir bölümünü gerçekleştiren bölgelerde 10 yıl içinde üretim ve tüketim rakamlarında önemli gerilemeler olduğu, buna karşılık Çin'in üretim ve tüketimini neredeyse ikiye katladığı görülmektedir. Türkiye'ye bakıldığında, üretimin önemli ölçüde arttığı, tüketimin ise değişmediği anlaşılmaktadır.

140 Dünya'daki demir çelik üretim ve tüketimindeki bu değişimi kişi başına düşen çelik tüketim miktarıyla açıklamak mümkündür. Sanayileşme ve gelişmeyle birlikte çelik üretiminin arttığı, belli bir gelişmişlik düzeyine ulaşıldığında ise bu tüketim miktarının azalmaya başladığı genel olarak kabul edilmektedir. Sanayileşmekte ve gelişmekte olan ülkelerde bu artış önce uzun demir çelik ürünlerinde gerçekleşmekte, ilerleyen yıllarda ise uzun ürünlerin tüketimi azalarak yassı ürünlerin tüketiminin arttığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, dünya genelindeki demir çelik üreticilerinin üretim bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo-2: Erdemir Verilerine Göre Dünya Yassı Çelik Üreticilerinin 2003 Yılı Ham Çelik Üretimi (milyon ton/yıl)

SIRA	FİRMA ADI	YERLEŞİM YERİ	ÜRETİM	PAY (%)
1	Arcelor Toplamı	Lüksemburg	88.4	13.52
2	LNM Toplamı	İngiltere	65.1	9.96
3	Corus Toplamı	İngiltere	31.6	4.83
4	Nippon Steel	Japonya	31.3	4.79
5	JFE	Japonya	30.2	4.62
6	Riva Toplamı	İtalya	29.6	4.53
7	Posco	G.Kore	28.9	4.42
8	US Steel Toplamı	ABD	27.3	4.17
9	Evrız Holding Toplamı	Rusya	21.3	3.26
10	Baosteel	Çin	19.9	3.04
11	ThyssenKrupp	Almanya	16.1	2.46
12	Nucor	ABD	15.8	2.42
13	ISG	ABD	13.5	2.06
14	Sumitomo	Japonya	12.8	1.96
15	SAIL	Hindistan	12.4	1.90
16	Gerdau	Brezilya	12.3	1.88
17	Magnitogorsk	Rusya	11.5	1.76
18	China Steel	Çin	10.8	1.65
19	Anshan	Çin	10.2	1.56
20	Severstal	Rusya	9.9	1.51
21	Novolipetsk	Rusya	8.9	1.36
22	Wuhan	Çin	8.4	1.28
23	Shougang	Çin	8.2	1.25
24	MINI Steel	G.Kore	7.8	1.19
25	Köbe Steel	Japonya	7.3	1.12
26	plmidro (Nisco)	İran	7.2	1.10
27	Benxi	Çin	7.2	1.10
28	Iscor	G.Afrika	6.7	1.02
29	Bluescope	Avustralya	6.5	0.99
30	Mariupol	Ukrayna	6.5	0.99
31	Tangshan	Çin	6.1	0.93
32	Maanshan	Çin	6.1	0.93
33	Handan	Çin	6.1	0.93
34	Voestalpine	Avusturya	5.8	0.89
35	HKM	Almanya	5.6	0.86
36	AK Steel	ABD	5.4	0.83
37	Panzhihua	Çin	5.3	0.81
38	Azovstal	Ukrayna	5.3	0.81
39	CSN	Brezilya	5.3	0.81
40	Bautou	Çin	5.3	0.81
41	Hualin	Çin	5.2	0.80
42	Salzgitter	Almanya	5.2	0.80
43	Jinan	Çin	5.1	0.78
44	Sugang	Çin	5.0	0.76
45	Erdemir	Türkiye	3.5	0.54
TOPLAM			653,9	100,00

Dünya yassı çelik üretimine sahip olan gruplar dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında; dünya yassı çelik üretiminin %23.48'inin iki grup (Arcelor ve LNM) tarafından, toplam yassı çelik üretiminin yarısının da 8 grup tarafından paylaşıldığı ve Türkiye'nin de dünya yassı çelik üretiminden aldığı payın binde 5 civarında olduğu tespit edilmiştir.

H.1.2. Türkiye Demir Çelik Sektörü

Türkiye'de demir çelik sektöründe üretim yapan 19 teşebbüs bulunmaktadır. Bunlardan Erdemir, İsdemir ve Kardemir birer entegre tesis, diğerleri ise elektrik ark ocaklı (EAO) tesis niteliğindedir. Bu tesislerden Asil Çelik, Çemtaş ve MKEK vasıflı çelik, Erdemir yassı çelik ürünleri, geriye kalan 15 tesis ise uzun çelik ürünleri üretmektedir. Söz konusu tesislere ilişkin bilgiler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

170

Tablo-3: Türkiye'deki Demir Çelik Üreticilerinin Kapasite ve Üretim Bilgileri

	Teşebbüs	Sıvı Çelik Kapasitesi (ton)	Pay (%)	Sıvı Çelik Üretim Miktarı (ton)				2004 KKO
				2003	Pay (%)	2004	Pay (%)	
1	Çebitaş	700,000	3.63	413,725	2.78	207,848	1.24	29.69
2	Çolakoğlu	1,675,000	8.67	1,630,518	10.97	1,659,732	9.94	99.09
3	Diler	1,251,641	6.48	1,255,813	8.45	1,286,447	7.70	102.78
4	Ege Çelik	1,500,000	7.77	1,113,830	7.50	1,008,232	6.04	67.22
5	Erege Metal	720,000	3.73	563,149	3.79	642,044	3.84	89.17
6	Ekinciler	1,000,000	5.18	0	0.00	452,243	2.71	45.22
7	Habaş	2,093,040	10.84	1,747,878	11.76	2,072,945	12.41	99.04
8	İçdaş	2,800,000	14.50	1,793,229	12.07	2,805,000	16.79	100.18
9	İsdemir	2,200,000	11.39	1,853,144	12.47	1,997,746	11.96	90.81
10	İzmir D,Ç,	850,000	4.40	727,629	4.90	758,357	4.54	89.22
11	Kaptan D,Ç	1,010,000	5.23	940,771	6.33	919,556	5.51	91.05
12	Kardemir	1,100,000	5.70	811,631	5.46	803,261	4.81	73.02
13	Kroman	1,000,000	5.18	908,921	6.12	946,051	5.66	94.61
14	Yazıcı D,Ç,	1,010,321	5.23	879,447	5.92	836,748	5.01	82.82
15	Yeşilyurt	400,000	2.07	219,025	1.47	306,548	1.84	76.64
16	Asil Çelik	260,000	52.85	214,759	61.07	207,848	57.33	79.94
17	Çemtaş	172,000	34.96	130,117	37.00	146,696	40.47	85.29
18	MKEK	60,000	12.20	6,796	1.93	7,976	2.20	13.29
19	Erdemir	3,000,000	100.0	3,087,978	100.0	3,031,338	100.00	101.04
EAO'ları Toplamı		16,502,002	72.37	14,168,869	77.43	15,870,793	73.13	96.17
Entegre Toplamı		6,300,000	27.63	5,752,753	31.44	5,832,345	26.87	92.58
Uzun Ürünler Toplamı		19,310,002	84.69	14,858,710	81.20	16,702,758	83.11	86.50
Yassı Ürünler Toplamı		3,000,000	13.16	3,087,978	16.88	3,031,338	15.08	101.04
Vasıflı Çelik Toplamı		492,000	2.16	351,672	1.92	362,520	1.80	73.68
GENEL TOPLAM		22,802,002	100.0	18,298,360	100.0	20,096,616	100.00	88.14

Tablodan anlaşıldığı üzere, 2004 yılında Türkiye'de sıvı çeliğin yaklaşık %73'ü EAO tesislerde, %26'ı ise entegre tesislerde üretilmektedir. Toplam sıvı çeliğin yaklaşık %83'ü uzun çelik, %15'i yassı çelik, %1.8'si de vasıflı çelik üretimine yöneliktir. Sanayileşmiş ülkelerde, uzun çelik üretimi toplam üretim içerisinde %30-40, yassı çelik üretimi ise %60-70 paya sahiptir.

Aşağıdaki tabloda, çelik ürünleri bazında üretim, tüketim, ithalat ve ihracat bilgilerine yer verilmiştir.

180

Tablo-4: Türkiye Çelik Ürünleri Üretimi, Dış Ticareti ve Tüketimi (1,000 ton)

Ürünler	2001				2002				2003				2004			
	Üretim	İthalat	İhracat	Tüketim	Üretim	İthalat	İhracat	Tüketim	Üretim	İthalat	İhracat	Tüketim	Üretim	İthalat	İhracat	Tüketim
Teneke ve Krom Kaplı	86	97	11	172	146	113	25	234	179	87	26	240	220	122	55	287
Galvanizli	245	261	85	421	424	356	143	637	483	385	102	766	904	420	208	1,016
Soğuk Sac	910	486	497	899	826	810	450	1,186	1,028	949	390	1,587	1,443	1,338	258	2,188
Sıcak Sac	1,582	1,684	584	2,682	1,697	2,190	501	3,386	1,666	2,512	364	3,814	1,915	2,889	336	3,829
Levha	52	140	5	187	53	238	4	287	46	188	3	231	50	349	5	391
Diğer	54	78	28	104	65	102	27	140	63	137	90	110	100	153	79	174
Toplam Yassı Çelik	2,929	2,746	1,210	4,465	3,211	3,809	1,150	5,870	3,465	4,258	975	6,748	4,662	5,268	941	7,885
Çubuk, Tel, Filmaşın	9,553	93	4,563	5,083	10,559	132	4,114	6,577	11,826	173	4,596	7,403	-	-	-	-
Profil	769	72	357	484	850	130	306	674	952	118	347	723	-	-	-	-
Demiryolu Malz.	0	6	0	6	0	9	0	9	0	19	1	18	-	-	-	-
Kaliteli Çelik	356	47	155	248	394	69	243	220	414	91	281	224	-	-	-	-
Toplam Uzun Çelik	10,678	218	5,075	5,821	11,804	340	4,663	7,481	13,192	401	5,225	8,368	13,932	727	6,040	8,616
Dikişsiz Boru	6	49	5	50	7	86	4	89	7	99	6	100	4	149	11	142
Genel Toplam	13,613	3,013	6,290	10,336	15,021	4,235	5,817	13,439	16,665	4,758	6,206	15,217	18,568	6,144	6,992	16,646

Yukarıda yer verilen tabloya göre, ürün bazında üretimin tüketimi karşılama oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo-5: Türkiye Çelik Üretiminde Ürünlere Göre Üretimin Tüketimi Karşılama Oranı

Ürünler	2001	2002	2003	2004
Teneke ve Krom Kaplı	0.50	0.62	0.75	0.76
Galvanizli	0.58	0.67	0.63	0.89
Soğuk Sac	1.01	0.70	0.65	0.66
Sıcak Sac	0.59	0.50	0.44	0.50
Levha	0.28	0.18	0.20	0.12
Diğer	0.52	0.46	0.57	0.57
Toplam Yassı Çelik	0.66	0.55	0.51	0.58
Çubuk, Tel, Filmaşın	1.88	1.61	1.60	-
Profil	1.59	1.26	1.32	-
Demiryolu Malz.	0.00	0.00	0.00	-
Vasıflı Çelik	1.44	1.79	1.85	0.43
Toplam Uzun Çelik	1.83	1.58	1.58	1.61
Dikişsiz Boru	0.12	0.08	0.07	0.02
Genel Toplam	1.32	1.12	1.10	1.11

Görüldüğü üzere, yurt içi yassı çelik üretimi, tüketimin ancak yarısını karşılayabilecek seviyededir. Uzun çelik ürünlerinde ise tam tersi bir durum söz konusudur. Yurt içi uzun demir çelik ürünlerinin yarısı talep yetersizliği nedeniyle ihraç edilmektedir. Dikişsiz borularda ise talebin oldukça altında bir üretim söz konusudur.

10

Yassı çelik ürünlerinin ithalatının ürünlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo-6: Türkiye 2004 yılı Yassı Çelik İthalatının Ürünlere Göre Dağılımı

Ürünler	Pay (%)
Teneke/Krom Kaplı Sac	2.3
Galvanizli Sac	8.0
Soğuk Sac	25.4
Sıcak Sac	54.8
Levha	6.6
Diğer	2.9
TOPLAM	100.0

Ürün bazında bakıldığında en fazla ithalatın, sıcak ve soğuk hadde ürünlerinde olduğu görülmüştür. 2003 yılında AB ülkelerinden yapılan yassı çelik ürün ithalatı toplam ithalatın yaklaşık %10'unu, BDT (Rusya ve Ukrayna) ülkelerinden yapılan ithalat %25'ini ve diğer ülkelerden yapılan ithalat ise %20'sini meydana getirmektedir.

20

Aşağıdaki tabloda yassı çelik ürünlerinin kullanım yerlerine göre dağılımına yer verilmiştir:

Tablo-7: Yurtiçi Yassı Çelik Ürünleri Satışlarının Kullanım Yerlerine Göre Dağılımı

Ürün Çeşidi	2003		2004	
	Miktar (ton)	Pay (%)	Miktar (ton)	Pay (%)
Makine imalatı	36,675	1.29	38,789	1.29
Boru ve profil imalatı	651,285	22.90	570,863	18.99
Ambalaj malzemeleri imalatı	82,450	2.90	205,471	6.83
Gemi ve konteyner yapımı	8,767	0.31	112,303	0.41
Ev ve büro eşyaları imalatı	91,068	3.20	238,69	7.92
Isı gereçleri imalatı	129,204	4.54	195,217	6.49
Otomotiv ve yan sanayi	188,950	6.64	526,250	17.51
Elektrik makine ve aletleri imalatı	24,492	0.86	40,596	1.35
Tarım araçları imalatı	33,308	1.17	29,387	0.98
İkincil üreticiler	342,436	12.04	512,806	17.6
Çelik servis merkezleri ve tüccarlar	1,255,321	44.15	636,507	21.17
Toplam	2,843,956	100.00	3,006,258	100

Yukarıda da ifade edildiği üzere, Türkiye'de tek yassı çelik üreticisi Erdemir'dir. Bu sektörde faaliyet gösteren ikinci kuruluş, Erdemir'den veya ithalat yoluyla aldığı sıcak sacı alıp soğuk haddeleyerek, soğuk hadde ürünleri üreten Borusan Holding A.Ş.'ye bağlı olan Borçelik Çelik San. ve Tic. A.Ş.'dir (Borçelik). 1994 yılında kurulmuş olan Borçelik'in üretim kapasitesi 415,000 ton/yıldır. Hissesinin %39'u Borusan'a, %12 International Finance Corporation'a, %40'ı Arcelor'a ve %9'u da Erdemir'e aittir. Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş. ise soğuk sac üretim kapasitesi 700.000 ton/yıl olan bir tesis kurmuş olup, deneme üretimi yapmakta ve üretime 2006 yılında geçecektir.

H.2. İlgili Pazarlar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarları

Çelik ürünlerini uzun ürünler, yassı ürünler ve vasıflı (kaliteli) ürünler olmak üzere, temelde üç gruba ayırmak mümkündür. Uzun ürünler, genelde inşaat ve yapı sektörleri tarafından tüketilirken; yassı ürünler, özellikle otomotiv, beyaz eşya, gemi yapımı ve ambalaj sektörlerinin girdisi durumundadır. Vasıflı çelik ise uzun ürünlerin bir alt sınıfı olarak değerlendirilebilmekle birlikte; kalitesi, kullanım amaçları ve üretim süreci bakımından uzun ve yassı ürünlerden ayrılmaktadır. Nitekim vasıflı çelik üretimi için gerekli olan teknik, teknolojik donanım ve know-how uzun ve yassı mamul üretimi için gerekli olandan bir hayli farklıdır. Vasıflı çeliğin kullanım alanları, ürünlerin kalite hatalarının ciddi sonuçlar doğurabileceği ve hassas parçalar kullanımını gerektiren, otomotiv sanayi, otomotiv yan sanayi, makine imalat sanayi, harp araç ve gereçleri sanayi, tarım araçları sanayi gibi sektörlerdir.

H.2.1.1. Yassı Demir Çelik Ürünleri

Yassı ürünler, demir cevheri veya hurdadan üretilen sıvı çeliğin kalıplara dökülmesi sonucu elde edilen ürünlerin (slab) haddehanelerde haddelenmesi ile üretilmektedir. Yassı hadde ürünleri ve kullanım alanları şu şekildedir:

Kalın Levhalar: Slabın, sürekli döküm yöntemiyle katılaştırılması sonucu meydana gelen, dikdörtgen kesitli yan ürünün, sıcak haddehanede, sıcak olarak haddelenmesi ile elde edilen ve kalınlıkları 12,00–50,00 mm aralığında değişen

levha şeklindeki yassı çeliklerdir. Genel konstrüksiyon, gemi, basınçlı kap üretimi, tarım aletleri, otomotiv endüstrisi ve çeşitli boru imalatında kullanılmaktadır.

70 **Sıcak Haddelenmiş Rulo Saclar:** Slabın, sürekli döküm yöntemiyle katılaştırılması sonucu meydana gelen, dikdörtgen kesitli yan ürünün, sıcak haddehanede, sıcak olarak haddelenmesi ile elde edilen ve kalınlıkları 1,50–20,00 mm aralığında değişen rulo şeklinde sarılmış saclardır. Genel konstrüksiyon ve otomotiv endüstrisi ile gemi, basınçlı kap, tarım araçları, boru ve LPG tüpü imalatında kullanılmaktadır.

Soğuk Haddelenmiş Rulo Saclar: Sıcak haddelenmiş yassı çeliklerin soğuk haddehanede soğuk haddelenmesi sonucunda elde edilen ve kalınlıkları 0,30–2,00 mm aralığında değişen rulo şeklinde sarılmış saclardır. Dayanıklı ev aletleri, büro, mefruşat ve mutfak eşyaları üretimi ile, genel konstrüksiyon ve otomotiv endüstrisinde kullanılmaktadır.

80 **Galvanizli Rulo Saclar:** Soğuk veya sıcak haddelenmiş yassı çeliklerin sıcak daldırma veya elektroliz yöntemiyle çeşitli ağırlıklarda çinko kaplanması ile üretilen ve kalınlıkları 0,30-2,00 mm aralığında değişen rulo şeklinde sarılmış saclardır. İnşaat, konstrüksiyon, elektrikli ev aletleri vb. genel kullanım amaçlı ürünlerin yanı sıra beyaz eşya ve otomotiv endüstrisinde kullanılmaktadır.

90 **Kalay/Krom Kaplı Rulo Saclar:** Soğuk haddelenmiş yassı çeliğin elektroliz yöntemiyle çeşitli kalınlıklarda kalay veya krom kaplanması ile üretilen ve kalınlıkları 0,20–0,60 mm aralığında değişen rulo şeklinde sarılmış saclardır. Konserve, salça, yağ, peynir, meşrubat, boya, kimyasal ve aerosol kutuları, meşrubat ve kavanoz kapakları, oyuncak ve kırtasiye gereçleri gibi birçok endüstriyel ürünün imalatında kullanılmaktadır.

Yan Ürünler: Kok fabrikalarında metalurjik kok ve kok tozu üretimi esnasında proses gereği açığa çıkan, benzol, saf benzol, toluol, ksilol, ham katran ve amonyum sülfat (suni gübre) ile demir sülfat, granüle yüksek fırın curufu, pik gibi ürünlerdir. Bu ürünler boya, kimya ve çimento sanayinde ham madde olarak kullanılmaktadır.

H.2.1.2. Uzun Demir Çelik Ürünleri

100 Demir cevheri veya hurdadan üretilen sıvı çelik, kalıplara dökülerek ingot, blum ve kütük ara ürünleri elde edilmektedir. Bu ara ürünler haddehanelerde haddelenerek uzun ürünler elde edilmektedir. Uzun ürün üretiminde kullanılan temel ara ürünler şunlardır:

İngot: Sıvı çeliğin ingot denilen kalıplara dökülmesi ile elde edilen külçe çeliktir.

110 **Blum:** Sıvı çeliğin 260-260 mm., 260-335 mm., 265-340 mm. kesitlerindeki kalıplara dökülerek, aynı kesit ebatlarında ve 6-10 m. arasında uzunluklarda elde edilen ara ürünlerdir. Blumlar, nihai ürün olan ağır profiller, büyük kesitli çubuklar, demiryolu rayları ve çelik çekme borularının girdisi olduğu gibi, kendisi de bir ara ürün olan kütüklerin de ana girdisidir.

Kütük: Blumların merdanelerde haddelenmesi veya sıvı çeliğin doğrudan kütük kalıplarına dökülmesiyle elde edilen, 80-80 mm., 90-90 mm., 100-100 mm., 110-110 mm., 115-115 mm., 120-120 mm., 130-130 mm. kesitlerinde ve 80-80 mm.'lerde 12-14 m., diğerlerinde ise 12-18 m. uzunluğundaki ara ürünlerdir.

Uzun demir çelik nihai ürünleri şunlardır:

120 **Orta ve Ağır Profiller:** Yüksekliği 80 mm. ve üstünde olan I, U, H v.b. kesitli profiller, uzun kenarı 80 mm. ve üstünde olan eşit kenar ve çeşitkenar köşebentler ve yüksekliği 100 mm. ve üstünde olan maden direği profilleri ve benzerleridir.

Kalın Kesitli Çubuklar: Çapları 60 mm. ve üstünde olan yuvarlak kesitler, genişliği 120 mm. ve üstünde olan lamalar, köşe radyusları 50 mm.'nin altındaki ve bir kenarı 60 mm.'nin üstünde olan dikdörtgen veya kare kesitli ürünlerdir.

Demiryolu Malzemeleri: Her türlü raylar, traversler, cebire ve setlerdir.

130 **Filmaşın (Kangal):** 5.5 ila 16 mm. çaplarında değişen kalınlıklarda üretilen filmaşınlar, tel, tel kafes, tel hasır kaynaklı ızgara, çivi ve elektrot üretiminde kullanılmaktadır.

Düz Yuvarlak Beton Çeliği: 12 ila 32 mm. çaplarında değişen kalınlıklarda üretilen bu çubukların boyları talebe göre 6 ila 15 m. arasında kesilmektedir.

140 **Nervürlü Beton Çeliği:** 6 ila 32 mm. çaplarında değişen kalınlıklarda üretilen nervürlü beton çeliğinin 6, 8 ve 10 mm. çapında olanları, kangal gibi 1000 kg. olarak sarılıp satılmakta, 10 mm.'den daha büyük çaplı olanlar ise alıcı talebine göre 6 ila 15 metre arasında kesilmektedir. Üzeri sarmal şeklinde olan nervürlü beton çeliğinin düz, yuvarlak beton çelikten farkı, daha sağlam ve dayanıklı olmasıdır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında Erdemir'in faaliyet gösterdiği "uzun demir çelik ürünleri" ve "yassı demir çelik ürünleri" pazarları ilgili ürün pazarları olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, yassı demir çelik pazarının, sıcak sac, soğuk sac, galvanizli sac, kalay/krom kaplı sac, uzun demir çelik ürünlerinin ise kütük, inşaat çubuğu ve filmaşın olmak üzere alt pazarları bulunmaktadır.

150

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Demir çelik pazarında nakliye masrafları önemli bir maliyet kalemi olmakla birlikte Erdemir ve İsdemir'in faaliyet gösterdiği bölgeler dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar, Türkiye Cumhuriyeti olarak belirlenmiştir.

H.3. Erdemir Hakkında Genel Bilgiler

160 Erdemir, Türkiye'nin ithalat yoluyla karşılanan yassı demir çelik ihtiyacını yurt içinden karşılamak üzere, özel teşebbüs statüsünde bir şirket olarak 28.2.1960 tarih ve 7462 sayılı Kanunla kurulmuştur.

Yönetim kurulu Recai Berber, Hasan Köktaş, Fadıl Demirel, Raif Yetim, Mehmet Bulut, Ahmet Erkan, Metin Aslan, Tuncay Karartı, Ali Sedat Kara'dan oluşan şirketin ortaklık yapısını gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo-8: Erdemir'in Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	46,12
Türkiye Kalkınma Bankası	3,81
ERDEMİR Portföyü	2,90
ERDEMİR Vakfı	0,90
Diğer (İMKB)	46,27

170 Yukarıdaki tablodan her ne kadar ÖİB'nin çoğunluk hissesine sahip olmadığı görülse de, İMKB'de işlem gören hisselerin küçük paylara ayrılması ve belirli bir teşebbüsün kontrolünde yoğunlaşmaması sebebiyle, Erdemir fiilen ÖİB'nin kontrolü altındadır. Erdemir'in 27.3.2003 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı Hazirun Cetveli incelendiğinde, Genel Kurul'da temsil edilen 48.855.504.940 hissenin 40.907.770.826 hissesinin ÖİB'ye ait olduğu ve ÖİB'nin mevcut nisap içindeki temsil oranının %83'ü bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, 9 kişiden oluşan Erdemir Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı ÖİB'nin gösterdiği adaylar arasından seçilmiştir. Bu çerçevede, %46,12'lik hissenin ÖİB'ye, Erdemir'i kontrol etme imkanı verdiği anlaşılmaktadır.

H.3.1. Erdemir'in Ürettiği Ürünler ve Sahip Olduğu Tesisler

190 Erdemir Türkiye'nin tek entegre yassı çelik üreticisidir. Erdemir kuruluşunda 470.000 ton olan yıllık ham çelik üretim kapasitesi, 1969-78 döneminde gerçekleştirilen yatırımlar ile 1.700.000 ton/yıl'a, 1983-87 döneminde gerçekleştirilen yatırımlarla da 2.000.000 ton/yıl seviyesine çıkarılmıştır. 1990 yılında başlatılan "Kapasite Artırma ve Modernizasyon Projesi" ile Erdemir'in ham çelik ve yassı çelik üretim kapasiteleri sırasıyla, 3.000.000 ve 3.300.000 ton/yıl düzeyine çıkarılmıştır. Erdemir'in ürettiği ürünler arasında sıcak ve soğuk haddelenmiş saclar, levha, kalay, krom ve çinko kaplamalı saclar bulunmaktadır. Bu ürünler otomotiv, beyaz eşya, boru, ambalaj basınçlı kap ve makine gibi sektörlerde hammadde olarak kullanılmaktadır.

Aşağıdaki tablolarda, Erdemir'in ürün bazında üretim ve satış rakamları gösterilmiştir:

Tablo-9: Erdemir'in Ürün Bazında Üretimi (ton)

Ürünler	2000	2001	2002	2003	2004
Sıcak Maden	2,193,532	2,726,006	2,664,142	2,821,445	2.786.340
Sıvı Çelik	2,478,694	3,075,048	2,991,285	3,189,339	3.129.138
Ham Çelik (Slab Döküm)	2,388,012	2,962,255	2,887,723	3,087,978	3.031.338
Teneke	137,460	95,516	124,424	192,963	219.438
Galvanizli	-	40,959	207,465	233,916	305.967
Soğuk	1,062,489	818,510	689,289	989,548	1.127.192
Sıcak	1,878,436	1,944,931	2,074,987	2,069,866	1.909.956
Levha	51,571	55,596	48,032	48,227	53.612
Toplam	3,129,956	2,955,512	3,144,197	3,534,520	3.616.165
Yerli Üretim	2,164,677	2,570,142	2,696,057	2,836,279	2.730.829
İthal Yarı Üründen Üretim	965,279	385,370	448,140	698,241	885.335

Tablo-10: Erdemir'in Ürün Bazında Satışları (ton)

	2000	2001	2002	2003	2004
Yurtiçi	2,483,169	1,867,110	2,443,869	2,843,956	3,006,258
Teneke/Krom Kaplı	118,964	78,183	141,770	173,004	196,170
Galvanizli	-	21,770	187,373	186,449	377,024
Soğuk	731,336	450,080	434,394	658,280	904,344
Sıcak	1,583,636	1,274,157	1,629,483	1,782,326	1,579,114
Levha	49,233	42,920	50,849	43,897	49,606
İhracat	475,997	1,100,402	830,529	711,938	597,793
Teneke/Krom Kaplı	8,979	8,024	4,266	6,228	23,378
Galvanizli	-	332	11,972	29,492	48,240
Soğuk	289,793	397,075	311,183	310,197	190,539
Sıcak	177,225	686,301	500,914	364,114	335,656
Levha	-	8,670	2,194	1,907	-
Toplam	2,959,166	2,967,528	3,274,402	3,555,939	3,604,051
Teneke/Krom Kaplı	127,943	86,207	146,040	179,232	219,548
Galvanizli	-	22,108	199,345	215,941	325,264
Soğuk	1,021,129	847,162	745,577	968,522	1,094,883
Sıcak	1,760,861	1,960,458	2,130,397	2,146,440	1,914,750
Levha	49,233	51,593	53,043	45,804	49,606

200 Aşağıdaki tabloda, Erdemir'in sahip olduğu tesisler ve bu tesislerin kapasiteleri gösterilmiştir:

Tablo-11: Erdemir Tesisleri ve Kapasiteleri

Tesis	Kapasitesi (ton)
Kok Fabrikası (3 Batarya-159 Fırın)	1,100,000
Sinter Fabrikası	2,000,000
2 Adet Kireç Fabrikası	900,000
2 Adet Yüksek Fırın	2,700,000
Çelikhane	3,000,000
4 Adet Sürekli Döküm Tesisleri	3,000,000
Sıcak Haddehane Tesisleri	3,500,000
Soğuk Haddehane Tesisleri	2,000,000
Kalay ve Krom Kaplama Hattı	250,000
Galvanizleme Hattı	250,000

H.3.2. Erdemir Liman Tesisleri

210 Ereğli'de Erdemir'in liman tesisleri bulunmaktadır. Liman tesisleri, 1964 yılında, Erdemir'in üretimde kullandığı cevher, kömür, kireç taşı vb. hammaddelerin deniz yolu ile getirilmesi ve ürünlerin sevk edilmesi amacıyla hizmete açılmış ve yeni yatırımlarla genişletilmiştir. Liman, Erdemir'in hammadde, yarı mamul vs. gibi üretimi için gerekli malzemelerin tamamına yakını ile mamullerinin %35'inin deniz yolu ile sevk edilmesini sağlamaktadır. Söz konusu liman ayrıca, diğer sanayi ve ticari kuruluşlara da hizmet vermektedir.

H.3.3. Erdemir'in Bağlı Ortaklıkları ve İştirakleri

Aşağıdaki tabloda, Erdemir'in sermayesinin %10'undan fazlasına sahip olduğu bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile söz konusu şirketlerin faaliyet alanları gösterilmiştir:

Tablo-12: Erdemir'in Bağlı Ortaklıkları ve İştirakleri

Şirket İsmi	Faaliyet Alanı	İştirak Oranı (%)
Çelbor Çelik Çekme Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Demir ve çelik	100,0
Erdemir Müh. Yön. ve Dan. Hiz. A.Ş.	Yönetim ve danışmanlık	100,0
Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Demir ve çelik	100,0
Erdemir Romania S.R.L.	Demir ve çelik	100,0
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Demir ve çelik	90,9
Divriği Hekimhan Madenleri San. ve Tic. A.Ş.	Demir cevherinin çıkarılması, işlenmesi ve satışı	100,0
Sollac Ambalaj Çeliği San. ve Tic. A.Ş.	Ambalaj çeliği	25,0

İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İsdemir): İsdemir, Türkiye'nin üçüncü entegre tesisi olarak İskenderun'a 20 km mesafede bulunan Payas'ta kurulmuştur. Tesisin temeli 1970 yılında atılmış ve 1975 yılında işletmeye geçmiştir. İlk kuruluş kapasitesi 1.1 milyon ton/yıl blum'dur. 1984 yılında tesisin kapasitesi 2.2 milyon ton/yıl blum'a çıkarılmıştır.

230 İsdemir'in 610 trilyon TL. olan sermayesini temsil eden hisselerin tamamı, 31.1.2002 tarihinde Hisse Devir Sözleşmesi ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Erdemir'e devredilmiştir. İsdemir'in Erdemir'e devriyle birlikte, 5 yıl içerisinde yapılacak yatırımlar sonucunda İsdemir'in 2.5 milyon ton/yıl yassı mamul, 2 milyon slab ve 500 bin ton kütük-kangal olmak üzere toplam 5 milyon ton üretim kapasiteli bir tesise dönüştürülmesi öngörülmektedir

240 **Çelbor Çelik Çekme Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çelbor):** Çelbor Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile imzalanan Hisse Devir Sözleşmesi sonucu 31.5.2002 tarihinde Erdemir bünyesine katılmıştır. Çelbor'un ürettiği dikişsiz çelik borular, buhar kazanları, petrokimya tesisleri, silah sanayi, hidrolik sistemler gibi alanlarda kullanılmaktadır.

Erdemir Müh. Yön. ve Dan. Hiz. A.Ş. (Erenco): Erenco, demir çelik başta olmak üzere diğer sanayi sektörlerine de mühendislik, müşavirlik, yönetim ve danışmanlık hizmetleri vermek amacıyla, 16.8.2001 tarihinde kurulmuştur. Erenco, yurt içi projelerin yanı sıra yabancı firmalardan gelen işbirliği tekliflerini de değerlendirmektedir.

250 **Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş. :** Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş. yassı çelik ürün kullanıcıların çeşitlenen ve özel ürünlerde yoğunlaşan taleplerini karşılayabilmek üzere 2.10.2001 tarihinde kurulmuştur. Şirket, özellikle beyaz eşya, otomotiv ve makine imalat sektörlerinin ihtiyacı olan özel boyutlandırılmış dekape, soğuk haddelenmiş ve galvanizlenmiş saca, esnek ve hızlı üretimle isteğe uygun olarak kenar kesme, boy kesme ve dilme işlemleri uygulamaktadır. Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş. yukarıda sayılan üretim faaliyetleri yanında, Erdemir'den aldığı ürünleri işlemeden doğrudan müşteriye satış faaliyeti de sürdürmektedir.

260 **Erdemir Romania S.R.L.** : Erdemir Romania S.R.L., Erdemir tarafından Romanya'daki özelleştirme olanaklarından yararlanmak amacıyla kurulmuştur. Şirket özelleştirilen Laminorul De Benzi Electrotechnice (LBE) tesisini satın almıştır. Bu tesiste motor ve transformatör sanayinin ana girdilerinden olan silisyumlu yassı çelik üretilmektedir. Tesis, Türkiye ve Romanya'daki talebi karşıladığı gibi üçüncü ülkelere de ihracat yapmaktadır.

Sollac Ambalaj Çeliği San. ve Tic. A.Ş. (Sollac): Sollac, Arcelor Packaging International S.A. ve Erdemir arasında 17.10.2002 tarihinde yapılan Hisse Satış Anlaşması ile kurulmuştur. Şirketin 100.000 ton/yıl kesme, dilme ve biçme kapasitesi 2003 yılında yeni bir hattın ilavesi ile 150.000 ton'a çıkarılmıştır.

270 **Divriği Hekimhan Madenleri San. ve Tic. A.Ş. (Divhan):** Erdemir, Divhan özelleştirme ihalesinde 28.500.000.-ABD Doları ile en yüksek teklifi vermiş ve ÖİB ile 15.4.2004 tarihinde Hisse Satış Sözleşmesi imzalayarak Divhan'ı bünyesine katmıştır. Rekabet Kurulu'nun 25.3.2004 tarih ve 04-22/27-52 sayılı kararı ile Divhan'ın blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine izin verilmiştir.

Demir cevherinin çıkarılması, işletilmesi ve satışı ile işteğal eden Divhan, madencilik faaliyetlerini Divriği'de kendi adına kayıtlı ruhsatlarla, Hekimhan'da ise Türkiye Demir Çelik İşletmeleri adına kayıtlı ruhsatlı sahalarda redevanslarla yürütmektedir.

280

H.4. Erdemir'in Pazar Gücünün Değerlendirmesi

Erdemir Türkiye'nin tek entegre yassı çelik üreticisidir. Alt pazarlardan soğuk sac üretimi pazarında Borçelik'in de üretim faaliyeti bulunmaktadır. Tezcan Galvaniz ise soğuk sac üretimine yönelik olarak 700.000 ton/yıl kapasiteli tesis kurmuş olup 2006 yılında üretime başlayacaktır.

Erdemir son dört yıldır tam kapasite ile çalışmaktadır. 2004 yılında 3.6 milyon ton yassı çelik üretim ve satışı gerçekleştiren Erdemir'in satışlarının %83'ü iç piyasadır.

290

Yıllara göre yassı çelik ürün gruplarında Türkiye'deki pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo-13: Yassı Çelik Ürün Gruplarındaki Pazar Payları (%)

Ürün Grubu	Yıllar	Erdemir	Borçelik	İthalat		
				AB	BDT	Diğer
Sıcak sac	1998	44.1		6.1	43.8	6.1
	1999	50.1		3.4	28.3	18.3
	2000	39.2		4.9	37.2	18.7
	2001	39.3		5.0	39.0	16.7
	2002	39.1		8.3	36.7	15.9
	2003	38.4		10.2	28.4	23.0
Soğuk sac	1998	37.4	18.2	7.7	35.4	1.3
	1999	52.5	15.4	6.7	1.6	5.8
	2000	44.1	15.2	7.7	26.9	6.1
	2001	42.9	18.2	7.4	25.5	6.1
	2002	31.5	18.6	7.8	25.8	16.2
	2003	36.0	16.8	7.3	23.3	16.6
Teneke ve Krom Kaplı	1998	36.7		42.0	15.6	5.8

yassı ürünler	1999	39.6		26.5	24.2	9.6
	2000	51.6		22.9	17.1	8.4
	2001	44.7		27.1	21.5	6.7
	2002	55.6		27.1	7.8	9.5
	2003	65.9		18.9	5.4	9.9
Toplam	1998	41.6	5.8	8.1	39.9	4.6
	1999	50.4	5.1	5.5	25.2	13.8
	2000	41.2	4.6	6.5	33.2	14.4
	2001	40.5	4.8	6.6	34.7	13.5
	2002	37.9	4.8	9.1	32.5	15.7
	2003	38.9	5.0	9.7	25.9	20.5

300 Yukarıdaki tablo incelendiğinde, 2003 yılında sıcak haddelenmiş sacda Erdemir'in yaklaşık %40 pazar payının bulunduğu, soğuk haddelenmiş sacda ise ortalama %35-40 arasında pazar payının olduğu belirlenmiştir. 2004 yılında bu oranlar sıcak ve soğuk sacda ortalama %41 olarak gerçekleşmiştir. Erdemir'in teneke ve krom kaplı ürünlerde ise 2003 yılına kadar pazar payının gittikçe arttığı gözlenmektedir. Söz konusu ürünlerde 1998'de %36.7 olan pazar payı 2003 yılı itibarıyla %65.9'a ulaşmıştır. Ancak bu oran 2004 yılında %36'ya düşmüştür. Gümrük Birliğinden dolayı AB ile Türkiye arasında herhangi bir gümrük vergisi uygulanmaması nedeniyle teneke ve krom kaplı ürünlerde AB ülkeleri en önemli rekabet unsuru olarak görülmektedir.

310 Bu bilgiler çerçevesinde yassı ürünlerde genel olarak Erdemir'in yaklaşık %36-41 arasında değişen bir pazar payının bulunduğu görülmektedir. Toplam yassı ürünlerde BDT ülkeleri ve diğer ülkeler önemli bir rekabet baskısı oluşturmaktadır. Yassı ürünlerde özellikle diğer ülkelerin son altı yılda gittikçe artan bir pazar payı söz konusudur. 1998'de %5 olan diğer ülkelerin pazar payı 2003'te %20'yi aşmıştır. Nitekim 1998'de söz konusu ülkelere yapılan toplam ithalat 334 bin tondan 2003 yılı sonunda 1.5 milyon tona (Erdemir'in toplam üretiminin yaklaşık %43'ü) çıkmıştır.

320 Türkiye'nin tek entegre yassı çelik üreticisi olan Erdemir, yassı demir çelik ürünlerinde ortalama %40 gibi görece yüksek bir pazar payına sahip olmasına rağmen, hakim durum analizlerinde pazar payı her zaman tek başına yeterli ve belirleyici bir veri olarak kullanılmamaktadır. Bu bakımdan, pazar payı kriteri yanında sektördeki yurt içi ve yurt dışı rekabet koşulları, ithalat imkanları, pazara giriş imkanları, alıcıların gücü, pazardaki rakip teşebbüslerin mevcut ve potansiyel rekabet güçleri de hakim durum değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gereken hususlardır.

H.4.1. Uluslararası Rekabette Erdemir'in Yeri

330 Yassı demir çelik ürünleri, büyük ölçüde uluslararası ticarete konu ürünlerdir. Sektörde küresel ölçekte faaliyet gösteren büyük teşebbüsler bulunmaktadır. Ülkemize de satışları olan Arcelor (Lüksemburg), LNM (İngiltere), Nippon Steel (Japonya), Corus (İngiltere) gibi şirketler, küresel ölçekte faaliyet göstermekte ve yıllık ortalama 30 milyon ton üretimleri olan dev şirketlerdir. Dünya yassı çelik üretimi yaklaşık 654 milyon tondur ve Erdemir ortalama 3.5 milyon ton/yıl üretimle dünya yassı demir çelik pazarında yaklaşık binde 5 pazar payına sahiptir. Sektörün bu yapısı; yani yassı demir çelik ürünlerin büyük ölçüde uluslararası ticarete konu olması, pazarda dünya çapında faaliyet gösteren birçok

teşebbüsün bulunması ve Erdemir'in de küresel düzeyde çok küçük bir oyuncu olması noktaları dikkate alındığında, Erdemir'in sektörün tamamına sahip olmasının zor olduğu anlaşılmaktadır.

340

H.4.2. İthalat İmkânları

Türkiye'de yassı çelik ürünlerinde ortalama %50 tüketim fazlası bulunmaktadır. Başka bir deyişle yurt içi yassı çelik üretimi tüketimin ancak yarısını karşılayabilecek seviyededir. Bu durum sektörde ithalatın önemini artırmaktadır. Genel olarak ithalatın önünde fiili veya hukuki bir engel bulunmamakla birlikte, bazı ülkelere zaman zaman gümrük vergileri veya kotaları konulmaktadır. Buna göre AB, EFTA¹ ve STA² ülkeleri dışında (bu ülkelere gümrük vergisi uygulanmamaktadır) diğer ülkelerden yapılacak ithalatlara yönelik gümrük vergisi oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

350

Tablo-14: Diğer Ülkelerden Yapılacak İthalata Yönelik Gümrük Vergisi Oranı (%)

Yassı Ürünler	31.12.2003	12.3.2004
Sıcak Haddelenmiş Yassı Çelik	11	5
Soğuk Haddelenmiş Yassı Çelik	13	6
Teneke/TFS	14	14
Galvanizli Yassı Çelik	14	14

Gümrük vergisi uygulanmayan AB ülkeleri, yurt içinde yaklaşık %10 pazar payına sahip olmalarına karşılık, gümrük vergilerinin uygulandığı BDT (Rusya ve Ukrayna) ve diğer ülkeler yurt içinde sırasıyla ortalama %25 ve %20 pazar paylarına sahiptirler. Sektördeki ithalat miktarlarının bu kadar yüksek olması, Erdemir'in pazar gücü üzerinde önemli bir rekabetçi baskı meydana getirmektedir. Öte yandan, sektörde faaliyet gösteren yassı çelik kullanıcısı teşebbüsler, ithalatın önemli bir temin kaynağı olduğunu ve kolaylıkla yapılabildiğini ifade etmiştir.

360

H.4.3. Pazara Giriş Engelleri ve Pazardaki Rakip Teşebbüslerin Mevcut ve Potansiyel Rekabet Güçleri

Erdemir gibi entegre bir tesisin kurulması maliyet, teknik bilgi ve yatırım süresi bakımından oldukça zordur. İki milyon ton/yıl kapasiteli entegre bir tesis kurmanın maliyeti liman ve arazi hariç olmak üzere 2,5 milyar ABD Doları civarında olduğu tahmin edilmektedir. Yatırım maliyetlerin bu kadar yüksek olması pazara yeni girişler önünde önemli bir engel meydana getirmektedir. Ancak, sektörün küresel yapısı ve ithalat imkânlarının geniş olması, bu olumsuzluğu bertaraf edecek güçtedir. Öte yandan yassı demir üretiminde Erdemir Türkiye'de tek üretici olmasına karşılık, yassı demir çelik ürünlerin alt pazarlarını oluşturan soğuk haddelenmiş sac ve galvanizli ürünlerde faaliyet gösteren teşebbüsler bulunmaktadır. Borçelik soğuk sacda yaklaşık %25-30, galvanizli ürünlerde %18-20 pazar payına sahiptir. Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. ise galvanizli ürünlerde yaklaşık %30-35 pazar payına sahiptir ve yıllık kapasitesi 700 bin ton olan soğuk hadde tesisini 2006

370

¹ İsviçre, Avusturya, İsveç, Norveç, Finlandiya, İzlanda, Lihtenştayn

² Romanya, İsrail, Litvanya, Estonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Bulgaristan, Slovenya, Letonya, Makedonya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Polonya.

380 yılında faaliyete geçirmeyi planlamaktadır. Assan Galvaniz San. ve Tic. A.Ş.'de galvanizli ürünlerde ortalama %20 pazar payına sahiptir.

H.4.4. Alıcıların Gücü

390 Erdemir'in üretim ve satışını yaptığı ürünler geniş bir yelpazede değişik sektörlerle hitap etmektedir. Bu sektörler 11 ana başlık altında değerlendirilmektedir. Bu sektörler içinde %21.17'lik payı çelik servis merkezleri ve tüccarlar, %18.99'luk payı boru ve profil imalat sektörü almaktadır. Otomotiv ve yan sanayi sektörü ise %17.51 paya sahiptir. Diğer sektörlerin payı ise %0.41 ile %17.06 arasında değişmektedir. Yassı çelik kullanıcılarıyla yapılan görüşmelerde; bu şirketlerin küresel düzeyde faaliyet gösteren, alım gücü yüksek, uluslararası bağlantı yapabilecek teşebbüsler olduğu tespit edilmiştir. Alıcıların bu niteliği, alıcılara arz kaynaklarını süratle değiştirme ve alternatif arz kaynaklarına kolaylıkla ulaşabilme imkanı vermektedir. Bu durum yine Erdemir üzerinde önemli rekabetçi baskılar meydana getirmektedir.

H.5. Teşebbüsler Bakımından Değerlendirme

H.5.1. Ordu Yardımlaşma Kurumu

400 H.5.1.1. Ordu Yardımlaşma Kurumu Hakkında Genel Bilgiler

1 Mart 1961 tarihinde 205 sayılı Yasa ile kurulmuş olan Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), özel hukuk hükümlerine bağlı, ağırlıklı TSK mensuplarından oluşan üyelerinin yardımlaşma ve emeklilik fonudur. OYAK'ın 2004 yılı sonu itibarıyla genel olarak finans, çimento, otomotiv, gıda, kimya ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren toplam 45 iştirak ve bağlı ortaklığı bulunmaktadır. OYAK'ın Yönetim kurulu E. Korg. Yıldırım Türker, J. Tüm. Mustafa Bıyık, Tuğa. Mehmet Ali Çınar, E. Hak. Tuğg. Ahmet Taner Candemir, Tuğg. Kamil Başoğlu, Prof. Dr.Necdet Serin, Lütfi Fikret Tuncel, Şerif Coşkun Ulusoy'dan oluşmaktadır

410 OYAK Grubu, bu dosya kapsamında ilgili ürün pazarı ya da etkilenen pazar olarak tanımlanan herhangi bir iş kolunda faaliyet göstermemektedir.

H.5.1.2. Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun Değerlendirilmesi

420 OYAK Grubu içinde yer alan teşebbüslerin faaliyet alanları (finans, sanayi ve hizmet) göz önüne alındığında, OYAK'ın Erdemir'in faaliyet gösterdiği ilgili ürün pazarlarında ne üretici ne de satıcı olarak herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte OYAK Grubuna bağlı teşebbüsler, bazen Erdemir'den bazen de diğer tedarikçilerden ilgili ürün pazarını meydana getiren demir çelik ürünleri satın almakta ve kullanılmaktadırlar. Aşağıda OYAK'ın bağlı ortaklık ve iştiraklerinin Erdemir ve diğer teşebbüslerden ilgili ürün pazarında yer alan ürünlerle ilgili olarak son 5 yılda gerçekleştirdikleri alımlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.: Erdemir Grubu'ndan son 5 yılda alım gerçekleştirilmemiştir. Erdemir Grubu dışındaki diğer teşebbüslerden son 5 yılda gerçekleştirilen alım miktarı aşağıdadır³:

430

Tablo-15: Oyak-Renault'nun Sac Alım Miktarları

Yıllar	Alım (ton)
2001	25.000
2002	34.000
2003	38.000
2004	51.000
2005	52.000

Yukarıda belirtilen miktarların tamamı yurt dışından (ağırlıklı olarak Arcelor ve Thyssen) temin edilmiştir.

Tam Gıda San. ve Tic. A.Ş.: Erdemir Grubu'ndan son 5 yılda gerçekleştirilen alım miktarı 10 tondur. Erdemir Grubu dışındaki diğer teşebbüslerden son 5 yılda gerçekleştirilen alım miktarı 5 tondur.

440

Yukarıdaki tespitlerden hareketle, OYAK'ın Erdemir'in faaliyet gösterdiği ilgili ürün pazarlarında ne üretici ne de satıcı olarak herhangi bir faaliyetinin bulunmaması nedeniyle, OYAK'ın Erdemir'i devralması durumunda ilgili ürün pazarlarında bir hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi veya böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmeyeceği öngörülmüştür. Öte yandan, OYAK'ın Erdemir müşterisi olarak aldığı ürün miktarlarının son derece düşük olması nedeniyle, (Tam Gıda'nın son 5 yılda gerçekleştirdiği 10 tonluk alımı dışında, OYAK grubu içinde yer alan teşebbüsler tarafından Erdemir'den alım yapılmamıştır.) söz konusu devir sonrasında ilgili ürün pazarlarında dikey entegrasyondan kaynaklanan herhangi rekabet sınırlamasının meydana gelmeyeceği anlaşılmaktadır.

450

Netice olarak, OYAK'ın Erdemir'i devralması durumunda, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucu ortaya çıkmayacaktır.

H.5.2. Ereğli Ortak Girişim Grubu

460

Ereğli Ortak Girişim Grubu (EOGG), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ankara Ticaret Odası, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası ile 9 teşebbüs tarafından, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin özelleştirilmesine ilişkin ihaleye müşterek teklif vermek üzere oluşturulmuş bir ortak girişim grubudur. EOGG üyelerinin tamamı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-16: EOGG Üyeleri

Unvan	Gruptaki Payı %
Kibar Holding A.Ş.	30.0
Diler Holding A.Ş.	6.4
Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş.	6.4

³ Soğuk, sıcak ve galvanizli sac.

Turkon Holding A.Ş.	6.4
Borusan Holding A.Ş.	6.4
Yıldırım Dış Ticaret ve Pazarlama A.Ş.	6.4
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	6.4
Tosçelik Profil ve Sac End. A.Ş.	6.4
Fiba Holding A.Ş.	6.4
Ankara Ticaret Odası	6.4
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası	6.4
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	6.4

H.5.2.1. Taraflar Hakkında Genel Bilgiler

H.5.2.1.1. Kibar Holding A.Ş.

470

Kibar Holding A.Ş. (Kibar Holding) bünyesinde bulunan toplam 20 grup şirketiyle galvanizli sac üretimi ve pazarlaması, metal üretimi, gıda, otomotiv, ambalaj, metal-servis, taşımacılık, sigortacılık, bilişim ve dış ticaret alanlarında faaliyet göstermektedir. Yönetim kurulu Asım Kibar, Ali Kibar ve Ahmet Kibar'dan oluşan Kibar Holding, Kibar Ailesi'nin kontrolündedir.

H.5.2.1.2. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)

480

TOBB, Odalar, Borsalar ve Birlik hakkındaki 5590 sayılı Kanun'un 15 Mart 1950 tarih ve 7457 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi üzerine kurulmuştur. 5590 sayılı Kanun, 1 Haziran 2004 tarihinde yerini yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanun'a bırakmıştır. Birlik halen bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda yönetilmektedir. TOBB, yerel düzeyde, ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi, deniz ticaret odaları ve borsalar şeklinde oluşmuş toplam 364 üyeye özel sektörün Türkiye'de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. Türkiye'deki oda ve borsalara, bütün sektörlerden çeşitli büyüklüklerde bir milyon iki yüz binin üzerinde firma kayıtlı bulunmaktadır.

490

TOBB'un ana amacı üyeler arasındaki iletişim platformu oluşturarak mesleki sorunların çözümüne yönelik adımlar atmaktır.

H.5.2.1.3. Ankara Ticaret Odası (ATO)

ATO, 5174 sayılı Türkiye Odalar Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu uyarınca Ankara ilinde kurulmuş bir meslek birliği olup anılan Kanun ve diğer ilgili mevzuat uyarınca yönetilmektedir.

H.5.2.1.4. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası

500

BTSO, 5174 sayılı Türkiye Odalar Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu uyarınca Ankara ilinde kurulmuş bir meslek birliği olup anılan Kanun ve diğer ilgili mevzuat uyarınca yönetilmektedir.

H.5.2.1.5. Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.

Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş. (Tosçelik), İskenderun Organize Sanayi Bölgesinde kurulu olup boru, profil, galvanizli boru üretimi ve çelik servis merkezi konularında faaliyet göstermektedir. Tosçelik Holding bünyesinde bir şirket olan
510 Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.'nin herhangi bir iştiraki ve bağlı ortaklığı bulunmamaktadır. Yönetim kurulu Fuat Tosyalı, Erol Ayhan Tosyalı ve Mehmet Fatih Tosyalı'dan oluşan Tosçelik Holding, Tosyalı Ailesi'nin kontrolündedir.

H.5.2.1.6. Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş.

Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş. (Tezcan Galvaniz), Kocaeli Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulu olup galvanizli sac üretimi alanında faaliyet göstermektedir. Yönetim kurulu Sönmez Tezcan, Sadettin Tezcan, Deniz Öngören ve Cahit Kilimci'den oluşan Tezcan Galvaniz, Tezcan Ailesi tarafından
520 kontrol edilmektedir.

H.5.2.1.7. Fiba Holding A.Ş.

1987 yılında Finansbank ile faaliyete başlayan Fiba Grubu 1989 yılında Fiba Holding A.Ş. (Fiba Holding) adını almıştır. Fiba Holding hali hazırda bankacılık, aracılık hizmetleri, portföy yönetimi, leasing, faktoring, sigortacılık, gıda perakendeciği, mağazacılık alanlarında faaliyet göstermektedir. Holding hisselerinin %97.99'u Hüsnü M.Özyeğin'e aittir. Fiba Holding Yönetim Kurulu Hüsnü M. Özyeğin, M. Ömer Aras, Mustafa Aysan, Fevzi Bozer, Mehmet Güleşçi'den oluşmaktadır.
530

H.5.2.1.8. Yıldırım Dış Ticaret ve Pazarlama A.Ş.

Yıldırım Dış Ticaret ve Pazarlama A.Ş. (Yıldırım Dış Ticaret), enerji, metal ve denizcilik alanlarında faaliyet gösteren Yıldırım Grubu bünyesinde bir şirkettir. Yıldırım Dış Ticaret'in faaliyet alanı kömür, maden ve metalin yurt içi ve yurt dışı alım satımıdır. Yönetim kurulu Garip Yıldırım, Zeycan Yıldırım, Ali Rıza Yıldırım, Yüksel Yıldırım ve Mehmet Yıldırım'dan oluşan şirketin kontrolü Yıldırım Ailesi'ndedir.
540

H.5.2.1.9. Borusan Holding A.Ş.

Borusan Holding A.Ş. (Borusan Holding), iştirakleri vasıtasıyla yassı çelik, boru, otomotiv distribütörlüğü, inşaat makineleri distribütörlüğü, güç sistemleri, lojistik ve telekomünikasyon alanlarında faaliyet göstermektedir. Yönetim kurulu Ali Ahmet Kocabıyık, Cemil Bülent Demircioğlu, Bruno Bolfo, Rüşdü Saraçoğlu, Fatma Zeynep Hamedî, Ayşe Nükhet Özmen'den oluşan Borusan Holding'in %100 hissesi Kocabıyık Ailesi'ne aittir.

H.5.2.1.10. İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.

İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. (İçdaş) uzun demir çelik üretimi, yurt içi ve yurt dışı kara ve deniz yolu taşımacılığı, sigorta aracılık hizmetleri, dış ticaret alanlarında faaliyet göstermektedir. Yönetim Kurulu; Tacettin Aslan,
550

Bayram Yusuf Aslan, Şahin Yenigün, Adnan Aslan, Ayhan Aslan ve Yılmaz Aslan'dan oluşan şirketin kontrolü Aslan Ailesi'nin elindedir.

H.5.2.1.11. Diler Holding A.Ş.

560 Diler Holding A.Ş. (Diler Holding), uzun demir çelik üretimi, dış ticaret, denizcilik, müteahhitlik, enerji, tekstil, bankacılık, turizm alanlarında faaliyet göstermektedir. Şirketin yönetim kurulu Recep Sami Yazıcı, Necati Özsoy, İbrahim Pektaş, Altuğ İnce, Veysel Çakır'dan oluşan Diler Holding'in sermayesinin %57.45'i Recep Sami Yazıcı'ya, %21.76'sı Yazıcı Demir Çelik temsilcisi Mehmet Suiçmez'e, %20.76'sı ise Diler Demir Çelik temsilcisi Cenk Aklan'a aittir.

H.5.2.1.12. Turkon Holding A.Ş.

570 Turkon Holding A.Ş. (Turkon Holding), deniz, kara, demiryolu yük taşımacılığı, tersanecilik, turizm, su ve gıda üretimi alanlarında faaliyet göstermektedir. Yönetim kurulu Kaşif Kalkavan, Nevzat Kalkavan, Mehmet Salih Kalkavan, Metin Kalkavan'dan oluşan Turkon Holding'in kontrolü Kalkavan Ailesi'ne aittir.

H.5.2.2. Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun Değerlendirilmesi

580 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ"ın "*Birleşme ve Devralma Sayılan Haller*" başlıklı 2. maddesinde, "*Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture).*" tanımlaması yer almaktadır.

Bu tanımdan hareketle, bir ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu nitelikte kabul edilmesi ve dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirme yapılabilmesi için aranan şartlar şu şekilde sıralanabilir:

- Ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması (ortak girişim),
 - Bu ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması,
 - Ortak girişimin, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkisinin olmaması.
- 590

Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, 12 farklı tüzel kişilik tarafından Erdemir'in özelleştirilmesi yoluyla devralınması amacıyla kurulmuş bulunan ve söz konusu başvuru ile 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izin istenen EOGG'ye ilişkin olarak, öncelikle bu ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olup olmadığı, başka bir deyişle 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde ifade edilen birleşme ve devralma sayılan haller arasında izne tabi bir ortak girişim olup olmadığı tespitini gerekmektedir.

600 H.5.2.2.1. EOGG'nin Niteliği

EOGG'yi oluşturan tüzel kişilere, EOGG'de sahip oldukları pay oranına ve teşebbüslerin faaliyet konularına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo-17: EOGG üyelerinin faaliyet konuları

Ortaklar	Pay (%)	Faaliyet Konusu
Kibar Holding	30,0	Alüminyum galvanizli sac üretimi, galvanizli sac üretimi, çelik servis merkezi, teneke ambalaj üretimi, ısı gereçleri (panel) üretimi.
ATO	6,4	Ticaret odası
Borusan Holding	6,4	Soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi, boru üretimi, çelik servis merkezi.
BTSO	6,4	Ticaret ve sanayi odası.
Diler Holding	6,4	Uzun demir çelik ürünleri üretimi (kütük, inşaat çubuğu).
Fiba Holding	6,4	Finansal hizmetler.
İçdaş	6,4	Uzun demir çelik ürünleri üretimi (kütük, inşaat çubuğu, filmaşın).
Tezcan Galvaniz	6,4	Soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi, çelik servis merkezi.
Tosçelik	6,4	Uzun demir çelik ürünleri haddeciliği (profil), boru üretimi, çelik servis merkezi.
Turkon Holding	6,4	Denizcilik, armatörlük,
TOBB	6,4	Odalar ve borsalar birliği
Yıldırım Dış Ticaret	6,4	Kömür, maden ve metal ticareti, gübre üretimi, gemi işletmeciliği.

EOGG, Erdemir'in özelleştirilmesine ilişkin ihaleye katılmak amacıyla kurulmuştur. EOGG'nin lider ortağı %30'luk payla Kibar Holding'dir. Bildirim Formunda, EOGG ortaklarının işbirliğinin şu an için Erdemir özelleştirmesine katılmak ile sınırlı olduğu ve EOGG öncesinde ortaklar arasında başkaca bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı ifade edilmektedir.

Erdemir'in, ÖİB tarafından EOGG'ye devredilmesine karar verilmesi durumunda, EOGG'nin sermayesinin en az %51'ine sahip olacağı bir anonim şirket (alıcı şirket) kurulması ve bu şirket ile ÖİB arasında bir hisse satış sözleşmesi imzalanması öngörülmektedir. Alıcı şirketin kontrol ve yönetiminin tek bir EOGG ortağına bırakılmamasının, şirket yönetiminin profesyonel yöneticiler tarafından gerçekleştirilmesinin, kontrol ve denetimin ise ortaklar arasında mümkün olan en eşit şekilde paylaşılmasının temel prensip olarak kabul edildiği ifade edilmiştir.

H.5.2.2.2. Ortak Girişimin Bağımsız Bir İktisadi Varlığının Olması ve Ortak Kontrolünün Sağlanması

Ortak girişimlerin yoğunlaşma doğurucu olup olmadığını gösteren kriterlerden biri, söz konusu ortak girişimin, bağımsız bir iktisadi varlığın bütün fonksiyonlarını yerine getirip getirmediğidir. Literatürde "tam işlevsel"⁴ bir yapıya sahip olma olarak ifade edilen bu kriterin aranmasındaki temel amaç, kurulacak olan ortak girişimin kurucularından bağımsız olarak ilgili pazarda faaliyetlerini sürdürebilen ayrı bir teşebbüs olarak tanımlanabilmesini sağlamaktır. Ortak girişim, pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüslerin gerçekleştirdiği araştırma-geliştirme, üretim, dağıtım gibi tüm faaliyetlerde bulunabilmeli ve kendisine ait muhasebe, personel, idare ve yönetim organına sahip olmalıdır.

Bağımsız bir iktisadi varlık olmanın diğer bir şartı, ortak girişimin kendi ticari politikasının olması veya kendi iş faaliyetlerini devam ettirme ve geliştirmede kurucularından bağımsız hareket edebilmesi, yani "ekonomik bağımsızlığa" sahip olmasıdır. Ekonomik bağımsızlığın başlıca göstergelerinden birisi, ortak girişimin başlıca mal aldığı veya sattığı teşebbüslerin, kurucu teşebbüslerin faaliyetiyle bütünleşip bütünleşmediğidir. Kurucu teşebbüslerin ortak girişimle aynı pazarda

⁴ Full-function.

veya alt/üst pazarlarda faaliyetlerine devam etmeleri durumunda, ortak girişimin kendi ticari politikasını belirleme ve izleme durumu olmayacaktır.

Ortak kontrol, ortak girişimleri diğer birleşme/devralmalardan ayıran bir özelliktir. Ortak kontrol, iki veya daha fazla ana şirketin ortak girişimin karar verme mekanizması üzerinde tek başına etkili olmaması olarak tanımlanabilir. Bu çerçevede, herhangi bir şirkette ortak kontrol olup olmadığının tespitinde bazı kriterlerin varlığı aranmalıdır. Bu kriterler, ortak girişimdeki hisselerin ana teşebbüsler arasında oransal dağılımı, hisseler arasındaki farklılıklar (altın hisse, veto hakkı, vb.), imzalanan anlaşma çerçevesinde verilen bazı özel haklar, yönetim kurulunun bazı konularda karar alma nisabı, bilançonun onaylanmasında, önemli yatırım kararlarının alınmasında, yüksek düzeyde borçlanmaların gerçekleştirilmesinde, şirketin üst düzey yöneticilerinin atanmasında ortak girişimin taraflarının oybirliğinin gerekmesi gibi hususlar olarak sayılabilir. Bu kriterlerden duruma göre bir veya birkaçının sağlanması halinde ortak kontrolün varlığı kabul edilmektedir.

Bu teorik açıklamalar ışığında, bildirim konusu EOGG'nin bağımsız bir iktisadi varlığının ve EOGG'de tüm ortakların ortak kontrolünün olup olmadığına bakıldığında bildirim formunda yer alan bilgiler ve yapılan görüşmeler çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır.

Öncelikle, alıcı teşebbüs olarak EOGG tarafından kurulacak olan anonim şirketin henüz kurulmaması, bu başlık altında bir değerlendirme yapılmasını güçleştirmektedir. Bu anlamda, ortakların alıcı teşebbüs olan anonim şirkette tam olarak nasıl temsil edilecekleri, anonim şirketin ekonomik olarak bağımsız olup olmayacağı, tüm ortaklar tarafından ortak kontrolün sağlanıp sağlanamayacağı tam olarak belli değildir.

“Ortak Girişimin Niteliği” başlığı altında yer aldığı üzere; Erdemir'in EOGG tarafından devralınmasına karar verildiği taktirde anonim bir şirket kurulacağı, bu şirketin kontrol ve yönetiminin tek bir EOGG ortağına bırakılmayacağı, şirket yönetiminin profesyonel yöneticiler tarafından gerçekleştirileceği, kontrol ve denetimin ise ortaklar arasında mümkün olan en eşit şekilde paylaştırılmasının temel prensip olarak kabul edildiği ifade edilmektedir. Buna göre ortak girişim şirketinin iktisadi bir varlığının olacağı söylenebilir. Ancak, ortak girişim şirketinin kontrol ve denetiminin ortaklar tarafından yapılacak olması, ortakların EOGG'de eşit hisseye sahip olmamaları, ortakların birçoğunun birbirleriyle ve/veya Erdemir'le aynı veya alt/üst pazarda faaliyet gösteriyor ve devirden sonra da göstermeye devam edecek olması⁵ nedenleriyle, EOGG'nin iktisadi varlığının bağımsız olacağını ve ortak şekilde kontrol edileceğini söylemek mümkün değildir.

⁵ Buna ilişkin ayrıntılar aşağıdaki başlık altında yer almaktadır.

690 **H.5.2.2.3. Ortak Girişimin Taraflar Arasındaki Rekabeti Sınırlayıcı Amaç veya Etkisinin Olmaması**

Bu koşulun sağlanabilmesi için öncelikle kurucu şirketlerin birbirleriyle veya ortak girişimle rakip olmamaları gerekmektedir. Buna göre; ortak girişimin kendisini oluşturan teşebbüslerin daha önceki faaliyetlerini devralıp devralmadığının, onların adına yeni faaliyetlere girişip girişmediğinin, şirketlerin ilgili pazarlarda veya ilgili ürün pazarının üst veya alt pazarlarında ya da komşu pazarlarda faaliyet gösterip göstermediğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

700 EOGG'yi oluşturan teşebbüslerin faaliyet konularına bakıldığında, farklı pazarlarda birbirlerinin ve Erdemir'in rakibi oldukları, yerine göre Erdemir'in müşterisi oldukları görülmektedir. Özellikle soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi, çelik servis merkezleri, boru üretimi, uzun demir çelik ürünleri üretimi pazarlarında çakışan faaliyetler bulunmaktadır. Söz konusu pazarlar aşağıda ayrı ayrı incelenmiştir.

H.5.2.2.3.1. Soğuk Sac Üretimi Pazarı

710 Ülkemizde soğuk sac üretimi yapan iki tesis bulunmaktadır: Erdemir ve Borçelik. Tezcan Galvaniz ise soğuk sac üretimine ilişkin tesis kurmuş olup deneme üretimi yapmakta ve üretime 2006 yılında geçmeyi planlamaktadır. Erdemir ve Borçelik'in 2004 yılı soğuk sac üretim miktarlarına bakıldığında yaklaşık olarak, Erdemir'in 1.100.000 ton, Borçelik'in 380.000 ton ürettiği görülmektedir. Tezcan Galvaniz'in soğuk sac üretim kapasitesi olan 700.000 ton da eklendiğinde Türkiye'nin soğuk sac üretiminin yıllık toplam 2.200.000 ton civarında olduğu görülmektedir. 2004 yılı yurt içi soğuk sac tüketiminin 2.200.000 ton olduğu dikkate alındığında, tüm talebin bu üç teşebbüs tarafından karşılanabileceği görülmektedir.

720 Borçelik (Borusan Holding dolayısıyla) ve Tezcan Galvaniz EOGG içerisinde yer almaktadır ve Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nun soğuk sac üretimi pazarının tamamında koordinasyona neden olacağı açıktır.

H.5.2.2.3.2. Galvanizli Sac Üretim Pazarı

730 Ülkemizdeki galvanizli sac üreticileri Erdemir, Birlik Galvaniz (Borusan Holding'in bir iştiraki), Tezcan Galvaniz ve Assan (Kibar Holding'in bir iştiraki)'dir. Türkiye'de tüketilen galvanizin %30'u ithal edilmekte olup, geriye kalan %70'i Assan, Erdemir, Borçelik ve Tezcan Galvaniz tarafından paylaşılmaktadır. 2004 yılı galvanizli sac üretim miktarlarına bakıldığında, yaklaşık olarak Erdemir'in 305.000 ton, Birlik Galvaniz'in 280.000 ton, Tezcan Galvaniz'in 245.000 ton⁶, Assan'ın 120.000 ton üretim yaptığı, buna göre de yurt içinde 950.000 ton galvanizli sac üretildiği görülmektedir. 2004 yılı yurt içi galvanizli sac tüketiminin 1.000.000 ton civarında olduğu dikkate alındığında, tüm talebin bu dört teşebbüs tarafından karşılanabileceği anlaşılmaktadır.

⁶ Tezcan Galvaniz'in 300.000 ton/yıl kapasiteli ikinci galvaniz hattı yatırımı da devam etmektedir.

740 Birlik Galvaniz (Borusan Holding dolayısıyla), Tezcan Galvaniz ve Assan (Kibar Holding'in dolayısıyla) EOGG içerisinde yer almaktadır ve Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nin galvanizli sac üretimi pazarının tamamında koordinasyona neden olacağı açıktır.

H.5.2.2.3.3. Çelik Servis Merkezleri

Çelik servis merkezleri, sıcak veya soğuk sacı rulo halinde alarak, müşterilerin istediği ölçülerde kesen, dilimleyen merkezlerdir. Ayrı bir ekipman ve alan gerektirdiğinden birçok sac kullanıcısı, sacı rulo olarak kullanamamakta, ancak bu merkezlere kestirdikten veya dilimlettirdikten sonra kullanabilmektedir.

750 Çelik servis merkezlerinde Assan, Kerim Çelik (Borusan Holding'in bir iştiraki) ve Erdemir %20'şerlik pazar payına sahiptir. Geriye kalan %40'lık pazar payı çok sayıda küçük firma tarafından paylaşılmaktadır.

Birer çelik servis merkezleri bulunan Assan, Kerim Çelik (Borusan Holding), Tezcan Galvaniz ve Tosçelik EOGG içerisinde yer almaktadır ve Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nin çelik servis merkezleri bakımından pazarın önemli bölümünde koordinasyona neden olacağı açıktır.

760 H.5.2.2.3.4. Diğer Pazarlar

EOGG'nin, çelik boru üretimi (Borusan ve Tosçelik), uzun demir çelik ürünleri üretimi (İçdaş, Diler-Yazıcı) gibi pazarlarda da koordinasyon etkisinin olacağı belirlenmiştir.

H.5.2.2.3.5. Alt/Üst Pazarlar

770 Ortak girişimleri değerlendirirken, koordinasyon bakımından incelenmesi gereken bir diğer konu ortak girişimle, ortak girişimi oluşturan teşebbüslerin aynı veya alt/üst pazarlarda yer alıp almadıklarıdır. Bu açıdan bakıldığında, Borusan Holding bünyesindeki Borçelik, Birlik Galvaniz ve Kerim Çelik'in, Tezcan Galvaniz'in, Assan'ın, Diler-Yazıcı'nın, İçdaş'ın ve Tosçelik'in Erdemir'le çakışan faaliyet konularının olması nedeniyle rakip oldukları görülmektedir. Bunun yanında söz konusu teşebbüslerin Erdemir'le alt/üst pazar ilişkisi de bulunmaktadır. Şöyle ki, soğuk sac üretimi bakımından Erdemir tarafından üretilip tedarik edilen sıcak sac; galvanizli sac üretimi, çelik servis merkezleri, çelik boru üretimi bakımından da sıcak ve soğuk sac birer üst pazardır.

780 Buna göre EOGG'nin Erdemir'i devralması durumunda, Erdemir'le EOGG'yi oluşturan teşebbüslerin bir bölümü arasındaki alt/üst pazar ilişkisi nedeniyle, EOGG ile ortak girişimi oluşturan teşebbüsler arasında koordinasyon etkisinin olacağı anlaşılmıştır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında, söz konusu ortak girişime ilişkin başvurunun, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendinde yer alan "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)"

790 hükmüne uyan nitelikte bir ortak girişim ve aynı maddenin (a) ve (b) bendlerinde belirtilen nitelikte bir birleşme ve devralma olmaması nedeniyle yoğunlaşma doğurucu bir işleme ait olmadığı; bu çerçevede 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme veya devralma olarak değil, 4. madde kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği anlaşması olarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

800 Bu aşamada, bildirim formunun 6.1 maddesindeki soruya yönelik olarak ifade edilen *"Kurul tarafından devralmaya izin verilmediği takdirde yapmış olduğumuz bildirimden menfi tespit başvurusu veya bireysel muafiyet bildirimini olarak değerlendirilmelidir."* talebi doğrultusunda söz konusu anlaşma menfi tespit ve muafiyet açısından da incelenmiştir.

H.5.2.2.4. Ortak Girişimin Menfi Tespit ve Muafiyet Çerçevesinde Değerlendirilmesi

810 Bildirim konusu ortak girişim yukarıda da izah edildiği üzere, taraflar arasında rekabeti sınırlandırıcı bir koordinasyona yol açacaktır. Bu nedenle söz konusu anlaşmaya, 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca aynı Kanun'un 4. maddesine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

810 Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un (Değişik: 02.07.2005-5388) "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinin *"Kurul aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:*

- a) *Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,*
- b) *Tüketicinin bundan yarar sağlanması,*
- c) *İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,*
- 820 d) *Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması."*

şeklindeki ilk fıkrası, muafiyet koşullarının çerçevesini çizmektedir.

830 Bu çerçevede teşebbüsler arası bir anlaşmanın, Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükümlerin uygulanmasından muaf tutulabilmesi için, söz konusu anlaşmanın Kanun'un 5. maddesinde belirtilen tüm şartları taşıması gerekmektedir. Başka bir deyişle, teşebbüsler arası bir anlaşma, yukarıda belirtilen şartlardan sadece birini taşıyamaması durumunda dahi, Kanun'un 5. maddesi kapsamında sağlanan muafiyetten yararlanamayacaktır.

EOGG'yi oluşturan teşebbüslerin bir kısmı ile Erdemir'in bazı pazarlarda çakışan faaliyetleri bulunmaktadır. Tarafların faaliyetlerinin çakıştığı pazarlar, soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi, çelik servis merkezleri hizmetleri, boru üretimi, uzun demir çelik ürünleri üretimi pazarlarıdır. EOGG'nin Erdemir'i devralması durumunda, özellikle soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi ve çelik servis merkez hizmetleri pazarlarının önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkacağı

tespit edilmiştir. Aşağıda EOGG'nin Erdemir'i devralması durumunda, soğuk sac üretimi, galvanizli sac üretimi ve çelik servis merkezleri pazarlarında rekabetin nasıl etkileneceğine dair değerlendirmelere yer verilmiştir.

Ülkemizde soğuk sac üretimi yapan iki tesis bulunmaktadır. Bunlar Erdemir ve Borçelik'tir. Tezcan Galvaniz ise soğuk sac üretimine ilişkin tesis kurmuş ve üretime 2006 yılında geçecektir. Erdemir ve Borçelik'in 2004 yılı soğuk sac üretim miktarlarına bakıldığında, Erdemir'in yaklaşık olarak 1.100.000 ton, Borçelik'in 380.000 ton soğuk sac ürettiği görülmüştür. Tezcan Galvaniz'in soğuk sac üretim kapasitesi olan 700.000 ton da eklendiğinde, Türkiye'nin soğuk sac üretiminin yıllık toplam 2.200.000 ton civarında olacağı anlaşılmıştır. 2004 yılı yurt içi soğuk sac tüketiminin 2.200.000 ton olduğu dikkate alındığında, tüm talebin bu üç teşebbüs tarafından karşılanabileceği söylenebilir. Borçelik (Borusan Holding dolayısıyla) ve Tezcan Galvaniz, EOGG içerisinde yer almakta olup Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nun Erdemir'i devralmasının, soğuk sac üretimi pazarının tamamında taraflar arasında bir koordinasyona yol açacağı açıktır ve bu durumun soğuk sac üretimi pazarındaki rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldıracığı anlaşılmıştır.

Ülkemizdeki galvanizli sac üreticileri Erdemir, Birlik Galvaniz (Borusan Holding'in bir iştiraki), Tezcan Galvaniz ve Assan (Kibar Holding'in bir iştiraki)'dir. Türkiye'de tüketilen galvanizin %30'u ithal edilmekte olup, geriye kalan %70'i Assan, Erdemir, Borçelik ve Tezcan Galvaniz tarafından karşılanmaktadır. 2004 yılı galvanizli sac üretim miktarlarına bakıldığında, yaklaşık olarak Erdemir'in 305.000 ton, Birlik Galvaniz'in 280.000 ton, Tezcan Galvaniz'in 245.000 ton, Assan'ın 120.000 ton üretim yaptığı, buna göre de yurt içinde toplam 950.000 ton galvanizli sac üretildiği tespit edilmiştir. 2004 yılı yurt içi galvanizli sac tüketiminin 1.000.000 ton civarında olduğu dikkate alındığında, tüm talebin bu dört teşebbüs tarafından karşılanabileceği söylenebilir. Birlik Galvaniz (Borusan Holding dolayısıyla), Tezcan Galvaniz ve Assan (Kibar Holding'in dolayısıyla) EOGG içerisinde yer almaktadır ve Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nin Erdemir'i devralmasının, galvanizli sac üretimi pazarının tamamında taraflar arasında bir koordinasyona neden olacağı açıktır. Bu durumda ilgili pazardaki rekabetin önemli ölçüde ortada kalkacağı anlaşılmaktadır.

Çelik servis merkezi hizmetlerinde Assan, Kerim Çelik (Borusan Holding'in bir iştiraki) ve Erdemir %20'şerlik pazar paylarına sahiptir. Geriye kalan %40'lık pazar payı çok sayıda küçük firma tarafından paylaşılmaktadır. Birer çelik servis merkezleri bulunan Assan, Kerim Çelik (Borusan Holding), Tezcan Galvaniz ve Tosçelik EOGG içerisinde yer almakta ve Erdemir'in devrinden sonra da faaliyetlerine devam edeceklerdir. Buna göre EOGG'nun Erdemir'i devralmasının, çelik servis merkezi hizmetleri bakımından pazarın önemli bir bölümünde taraflar arasında bir koordinasyona neden olacağı açıktır. Bu durumunda ilgili pazardaki rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldıracığı kanaatine ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, özellikle soğuk sac, galvanizli sac ve çelik servis merkezi hizmetleri pazarında, ortak girişimi oluşturan teşebbüslerin bazılarının ve Erdemir'in faaliyet konuları ile söz konusu pazarların koşulları dikkate

alındığında, meydana gelecek olan koordinasyon etkisiyle, ilgili pazarların neredeyse tamamında rekabetin ortadan kalkacağı anlaşılmıştır.

890

Yukarıda ifade edilen nedenlerle, ortak girişimin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki muafiyet şartlarını taşımadığı kanaatine varılmıştır.

H.5.3. OJSC Novolipetsk Steel (NLMK)

H.5.3.1. NLMK Hakkında Genel Bilgiler

OJSC Novolipetsk Steel (NLMK), Rusya kanunlarına göre kurulmuş, çelik üreten ve pazarlayan entegre bir şirkettir. NLMK'nın faaliyetleri ham çeliğin işlenmiş çeliğe dönüştürülmesi ile ilgili olup, yassı demir çelik üretiminde uzmanlaşmıştır. Uluslararası Demir ve Çelik Enstitüsü (IISI) verilerine göre, NLMK, çelik üretim hacmi bakımından, dünyada 22. sırada yer almaktadır. Yönetim kurulu Vladimir Lısın, Vladimir Skorokhodov, Oleg Bagrın, Nikolai Gagarın, Dmitry Gındın, Oleg Kıselyov, Nikolai Lyakıshev, Randolph Reynolds, Igor Fyodorov'dan oluşan NLMK'nın sermayesinin %18.98'i Silener Management Limited'e, 18.70'i Metabel Investments Limited'e, %18.15'i Ultimex Trading Limited'e, %16.31'i Veft Enterprises Limited'e, %15.91'i Castella Investments Limited'e, %7.52'si ise ZAO LBK – Invest'e aittir.

910 NLMK'nın 2004 yılında dünya çapındaki toplam cirosu, yaklaşık 6 milyar 91 milyon YTL seviyesindedir. Bu cironun yaklaşık 643 milyon YTL tutarındaki kısmı Türkiye'ye yapılan satışlardan elde edilmektedir. NLMK'nın Türkiye'deki yassı çelik pazarından elde ettiği cirosu 205.326.000 YTL tutarına ulaşmaktadır. NLMK'nın Türkiye'deki uzun çelik pazarında cirosu bulunmamaktadır.

920 Rusya'nın üçüncü büyük demir cevheri üreticisi olan NLMK, 60 yıl rezerv ömürlü 11.000.000 ton demir cevherine sahip anonim şirket "Stoilensky GOK"un %96,98 hissesini devralmıştır. Stoilensky GOK'un üretim kapasitesi NLMK'nın demir cevheri ihtiyacını karşılamaktadır. Ayrıca, Karadeniz ana operatörü olan, Rusya'nın üçüncü büyük limanı Tuapse Limanı'nda kontrol hissesi bulunmaktadır.

H.5.3.2. NLMK'ye İlişkin Değerlendirme

NLMK ilgili ürün pazarları olan Türkiye uzun ve yassı çelik pazarlarında doğrudan veya iştirakleri vasıtasıyla üretici olarak faaliyette bulunmamakta, ancak yassı çelik ürünlerinin Türkiye'ye satışını gerçekleştirmektedir.

930 Erdemir ve NLMK'nın yassı çelik pazarında Türkiye'de 2004 yılı itibarıyla satış miktarına göre sahip oldukları pazar payları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-18: Erdemir ve NLMK'nın yassı çelik pazarındaki payları

Şirket	Yassı Çelik Pazarı (%)
Erdemir	(...)
NLMK	(...)
Toplam	(...)

NLMK ithalat yoluyla Türkiye'ye satış yapmakta ve tablodan da görüleceği üzere 2004 yılı itibarıyla %4.2 pazar payına sahip bulunmaktadır. Bildirim konusu işlemin gerçekleşmesi durumunda teşebbüsün ulaşacağı toplam pazar payı %42.3 olacaktır. Ancak demir çelik sektörünün global rekabeti dikkate alındığında ulaşılan bu pazar payının bir hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

940

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Özelleştirme kapsamında olan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin sermayesinde yer alan %46.12'lik Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait payın "Blok Satış" yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak Erdemir'in;

950

1. Ordu Yardımlaşma Kurumu tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağına ve devir işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

960

2. Novolipetsk Open Joint Stock Company Novolipetsk Iron and Steel Corporation tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağına ve devir işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

3. Ereğli Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması işleminin, bildirim formlarında yer alan bilgilere göre;

970

a. Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmadığı, ortak kontrolün sağlanmadığı ve ilgili pazarlarda neden olacağı koordinasyon nedeniyle rekabeti sınırlandırıcı etkilerinin bulunduğu, bu nedenle 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" başlıklı 2. maddesinin "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)" şeklindeki (c) bendi çerçevesinde bir ortak girişim olmadığına, bu nedenle başvuru konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme veya devralma değil, 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği anlaşması olduğuna,

980

b. Bildirim formunda yer alan talep doğrultusunda yapılan menfi tespit ve muafiyet incelemesi neticesinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı etkileri bulunmasından dolayı söz konusu ortak girişime menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

06-64/882-254

c. Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde yer alan muafiyet şartlarını taşımaması nedeniyle, söz konusu ortak girişime muafiyet tanınamayacağına,

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

990

1000

(15.09.2006 tarihli ve 06-64/882-254 sayılı Kurul Kararı'na)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. nin sermayesindeki % 46.12 oranındaki kamu hissesinin blok satışına ilişkin olarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan ihale süreci sonunda, sözü edilen kamu hissesinin en yüksek teklifi veren Ordu Yardımlaşma Kurumu Genel Müdürlüğü'ne devri işlemine izin veren 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada,

Danıştay 13. Dairesi 2006/681 esas ve 17.4.2006 tarihinde aldığı karar ile, “yedi üyeden teşekkül eden Rekabet Kurulu'nun, bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasını” hukuka uygun bulmamış ve yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir.

Yürütmenin durdurulmasına dair bu karar hakkında, Rekabet Kurumu Başkanlığınca yapılan itiraz, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından 13.7.2006 tarih ve 2006/742 sayı ile oyçokluğuyla reddedilmiştir.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, açılan dava ile ilgili henüz esasa yönelik olarak yapılmış bir inceleme ve alınmış bir iptal kararı bulunmamaktadır.

Açılan dava ile ilgili olarak alınan “yürütmeyi durdurma” kararı sadece usul yönünden yapılan inceleme neticesinde verilmiştir. **“Zaman kaybının önüne geçilmesi”** veya **“nasıl olsa usul yönünden yapılan incelemede yürütmeyi durdurma kararı verildi, esastan yapılan incelemede de Kurul kararı iptal edilir”** gibi mülahaza ve tahminlerle, ortada Danıştay İlgili Dairesi tarafından esastan verilmiş bir karar yokken, sadece usul yönünden yapılan inceleme neticesinde verilen “yürütmeyi durdurma” kararı üzerine Rekabet Kurulu tarafından yeni bir karar alınmasının hukuka uygun olmadığını düşünüyorum.

Her şeyden önce şu hususu belirtmek gerekir ki, Rekabet Kurulu'nun 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı kararının iptal edildiğine dair Danıştay'ca alınmış bir karar yoktur. Rekabet Kurulu'nun aldığı bu karar iptal edilmemişken, aynı konuda aldığı yeni kararın mükerrer bir karar olduğu izahtan varestedir. Biran için önceki kararın Danıştay İlgili Dairesi tarafından esastan yapılan inceleme neticesinde iptal edilmediğini

varsaydığımızda, ortaya hukuki bir kargaşa çıkacaktır. Bir tarafta Rekabet Kurulu tarafından alınmış 24.11.2005 tarihli karar, diğer tarafta ise 15.9.2006 tarihli yeni karar.

Ayrıca, özelleştirme işlemleri, birden fazla idarenin dahil olduğu bir süreçten ibarettir. Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK), Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) ile Rekabet Kurumu ve Kurulu bu sürece dahildir. ÖYK tarafından özelleştirilmesine karar verilen mal ve hizmetin süreç içindeki işlemleri, ÖİB tarafından yerine getirilmekte ve 1998/4 sayılı Tebliğ⁷ kapsamında Rekabet Kurulu'nun da görüşü alınmaktadır.

1998/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde Rekabet Kurulu, “ilgili pazarda böyle bir özelleştirmenin ne gibi sonuçlar doğuracağına” dair **öngörüsünü** ortaya koymakta ve ilerleyen aşamada alıcı isimleri belli olduktan sonra da nihai kararını alarak gerekli **izni** vermektedir.

Bu “**GÖRÜŞ**” ve “**İZİN**” kararları üzerine “**İCRAİ**” işlemleri yapacak olan ÖİB ile ÖYK dir.

Bu durumda Rekabet Kurulu' nun 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında almış bulunduğu bir kararın, yargı yeri tarafından “yürütülmesinin durdurulmasına” karar verildiğinde, Rekabet Kurumu Başkanlığı tarafından “yürütmeyi durdurma” kararı derhal ÖİB na bilgilendirme amacıyla gönderilmelidir. Bundan sonra ise, Rekabet Kurulu' nun kararının yürütülmesi durdurulduğuna ve özelleştirme sürecinde yargıya intikal etmiş bir ihtilaf bulunduğuna göre, ÖİB tarafından özelleştirmenin konusu olan mal veya hizmet devredilmemeli ya da devir işlemi durdurulmalıdır. Diğer bir ifadeyle Rekabet Kurulu kararı hakkında alınan “yürütmeyi durdurma” kararı, özelleştirme sürecinde “**İCRAİ**” işlemleri yapacak olan ÖİB da anlam kazanacaktır. Rekabet Kurulu ise “yürütmenin durdurulması” kararından sonra Danıştay İlgili Dairesi tarafından yapılacak olan esastan incelemeyi beklemeli ve sonucuna göre karar vermelidir.

Somut olayda ise, Rekabet Kurulu kararının “yürütülmesinin durdurulmasına” karar verildiğine göre, Rekabet Kurulu tarafından “**İCRAİ**” işlemleri yapacak olan ÖİB na bilgi vermek amacıyla derhal “yürütmeyi durdurma” kararı gönderilmeli, ÖİB tarafından devir yapılmamalı ya da durdurulmalıdır. “**Artık devir yapılmıştır, bundan sonra devir işlemleri ile ilgili yapacak bir şey yoktur**” gibi tamamlanmış

⁷ 1998/4 sayılı “Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde Ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ”

Resmi Gazete: 12.09.1998 tarih, 23461 sayı.

ve sonuçlanmış durumun varlığı dahi olsa, hukuka uygun olan prosedür ve uygulamanın bu şekilde olması gerektiği kanaatini taşımaktayım.

Bu durumda, Rekabet Kurulu tarafından alınan “GÖRÜŞ” ve “İZİN” kararlarının, Rekabet Kurulu yönünden “İCRAİ” bir niteliği bulunmadığından ve karar henüz esastan iptal edilmemişken, yeni bir karar alınmasını ve bu aşamada Danıştay’ın esastan alacağı kararın beklenmemesini usule aykırı buluyorum.

Yukarıda açıkladığım nedenlerden dolayı, henüz Danıştay 13. Dairesi tarafından esasa yönelik olarak verilmiş bir iptal kararı bulunmadan ve devam etmekte olan yargı süreci beklenmeden alınan karara katılmıyorum.

Tuncay SONGÖR
İkinci Başkan

(Rekabet Kurulu'nun 15.09.2006 tarih ve 06-64/882-254 sayılı Kararı)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı Kararı'na karşı Danıştay 13.Dairesinin verdiği "Yürütmeyi Durdurma Kararı" ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 13.07.2006 tarih ve 2006/742 E sayılı Kararı üzerine Ereğli Demir Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait % 46.12 oranında hissesi ile Kalınma Bankası kontrolünde bulunan % 3.81 oranında hissesinin özelleştirme yoluyla devredilmesine dair Kurul Kararına aşağıdaki nedenlerle katılmamaktayım.

Türkiye'de demir çelik sektöründe üretim yapan 19 teşebbüsten sadece Erdemir, İsdemir ve Kardemir fabrikaları yüksek fırına sahip birer entegre tesistir. Diğer teşebbüsler elektrik ark ocağı teknolojisi ile; 15 tanesi uzun, 3 tanesi vasıflı çelik üretmektedir. Türkiye'nin tek yassı demir çelik üreticisi, Erdemir'in pazar payı % 40 civarında olduğundan, rapor muhtevasında yapılan hakim durum analizinde ithalatın payı bakımından yoğunlaşmadan bahsedilmemesi, Erdemir'in sahibi olduğu İsdemir'de sürdürülen yassı ürün dönüşüm yatırımları sebebiyle kanaatimizce eksik değerlendirmeye yol açmaktadır. 2006 – 2010 döneminde yapılacak yatırımlar ile İsdemir (+) Erdemir yassı ürün üretim kapasitesinin, ülke tüketiminin % 80'leri civarında bulunacağı ve hakim durum oluşmasının söz konusu olacağına göz önünde bulundurulması gereklidir.

Erdemir özelleştirilmesi bakımından göz ardı edilmemesi gereken önemli bir husus, Ereğli'deki Erdemir'in liman tesislerinin de demir çelik tesisi ile birlikte özelleştirilmesidir. Halbuki, Erdemir Limanı önceki teknik daire raporunda da belirtildiği üzere, "söz konusu liman ayrıca diğer sanayi ve ticari kuruluşlara da hizmet vermektedir." ve bölge için özellikle, Karabük Demir Çelik Fabrikaları için stratejik bir öneme sahiptir.

Diğer taraftan, raporda belirtildiği üzere demir cevherleri bakımından da bu özelleştirme, rekabet hukuku bağlamında sakınca arz etmektedir. Bu madenlerin Türkiye toplam demir rezervinin ne kadarını karşıladığı, hangi kuruluşların bu madenlerden ne oranda yararlandığı raporda belirtilmemiştir. Örneğin, uzun çelik üreticisi olmakla birlikte Türkiye'nin 3. büyük entegre tesisi olan Kardemir, Ereğli Limanı vasıtasıyla hem hammadde (kömür ve demir) ihtiyacını karşılamakta, hem de dış ve iç pazarlara satış gerçekleştirmektedir. Kardemir'in bu liman dışında ikmal alternatifi yoktur. Kardemir'in Ereğli-Erdemir limanı ile ilişkisi TREN-FERİ projesi üzerinden hammaddelerin Kardemir'e taşınması amacına yöneliktir. Tren-Feri projesi, Kardemir'in Erdemir-Ereğli limanından Karabük'e hammadde ve nakliye giderlerini önemli ölçüde düşürmüştü ve şirkete ihracat imkanı sağlamıştır. Ancak, bu proje, Kardemir'in Erdemir-Ereğli limanına bağımlılığını iyice artırmıştır. Bu sebeple, söz konusu liman Kardemir için zorunlu unsur konumundadır. Öte yandan, Kardemir'in maden ihtiyacının % 60'ı Erdemir Maden A.Ş.'ye bağlı Divriği-Hekimhan havzasından temin edilmektedir. Bu havza ise Türkiye rezervlerinin % 65'ini oluşturduğundan

Kardemir Demir Çelik Fabrikası, Erdemir 'in devredilmekte olduğu teŖebbüŖe liman ve demir hammaddesi bakımından kritik derecede bağımlı hale gelmiŖtir.

Sonuç olarak, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları ile birlikte Ereğli Limanı'nın devrinin bölgedeki diğer sanayi kuruluşları özellikle, Karabük Demir Çelik Fabrikası için hayati önem arz etmesinin yanı sıra, söz konusu özelleŖtirme iŖlemi sonrasında ilgili ürün pazarına (yassı çelik) girmek isteyen yeni teŖebbüsler bakımından, Divhan demir madeni rezervlerinin tamamının hakim duruma gelen bir teŖebbüŖe devredilmiŖ olması sektöre yeni girecek teŖebbüsler için piyasaya giriŖ engeli oluŖturacaktır.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi

15.9.2006 tarih ve 06-64/882-254 Sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

İlgili Karar'da, bildirim formlarında yer alan bilgilere göre, Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun, "bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmadığı, ortak kontrolün sağlanmadığı ve ilgili pazarlarda neden olacağı koordinasyon nedeniyle rekabeti sınırlandırıcı etkilerinin bulunduğu, mevcut organizasyonun esasen rekabeti sınırlandırıcı bir anlaşma olduğu ve ayrıca böyle bir ortak girişime, menfi tespit verilemeyeceği, muafiyet de tanınamayacağı" gerekçesiyle, değerlendirme dışı kalması gerektiği hükme bağlanmıştır. Alınan kararın ilgili maddelerine aşağıdaki sebeplerle katılmıyorum.

1.Özelleştirme uygulamalarına ilişkin mevzuat çerçevesinde, ihâle şartnamesi ilan edilmeden önce verilen "kurum görüşü"nde, ortak girişim şeklinde ihaleye katılacak teşebbüslerin hangi özellikleri taşıması gerektiği ayrıntılı şekilde belirtilmemiş iken, ihâle sonrasında, izin aşamasında telâfi edilebilecek, düzeltilebilecek bazı eksikliklerden dolayı bazı teşebbüslerin bu gerekçe ile devre dışı kalmasına yol açacak bir değerlendirme ve Karar, yönetimin hukûkîlik, açıklık, belirginlik, öngörülebilirlik ve sorumluluk ilkelerine aykırı bir yaklaşım ve uygulamadan başka bir şey değildir.

2. Yine aynı mevzuat çerçevesinde ortak girişim olarak, ihâle katılan taraflara hangi şartlar dahilinde kesin izin verilebileceğinin Rekabet Kurulu'nun yetkisi dahilinde olduğu hususu ihmal edilmiştir: Alınan Karar ile, Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun, ihâleye girerken, ihale sonrasında ve izin aşamasında hâlâ, tüzel kişiliği haiz bir organizasyon olmadığı ve eğer ihâleyi kazanırlarsa yüzde 51'i ortak girişime ait bir anonim şirketi kurup, ortak girişim sözleşmesinin ayrıntılarını belirleyecekleri şeklindeki bilgi ve beyanlarına yeterince dikkat edilmemiştir.

3. EOGG ile ilgili alınan Karar'ın bir başka sakıncası ise, menfi tespit verilmeyecek, muafiyet de tanınamayacak bir "ortak girişim" inisiyatifinin, niçin ve nasıl olup da ihaleye girebildiği, girdirilebildiği sorusunu cevapsız bırakacak nitelikte olmasıdır. Ayrıca, bu kadar önemli bir özelleştirme olayında, yer aldığı, teklif verdiği, süreci, belki de "manipüle ettiği" gerekçesiyle niçin soruşturma açılmadığı sorusu da havada kalmaktadır. Eğer, teşebbüs bu süreçte rahatlıkla yer almış, teklif vermiş iken, hem de izin aşamasında ve üstelik rekabete aykırı davranış iddialarına muhatap bir konumda görülüyor ise, bu durumda, Kamu adına, Rekabet Kurulu tarafından kullanılacak bir yetki, yapılacak bir açıklama olmalıdır.

Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi